

MAGYAR LAPOS

* 3 lei

Taxa postală plătită în
aprobării Dir. Gen. P.T.

Nagys. Ramaszetter Róbert urnak
Disztár 1. 2.
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
V. évfolyam, 296 (1442) szám * Csütörtök, 1936 december 31

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

Ujévi rádiószózatot intéz az uralkodó az ország népéhez

Bucurestiből jelentik: Az uralkodó Szilveszter éjszakáján rádiószózatot intéz az ország népéhez. A király pontosan tizenkét órakor kezd meg rádiószózatát, amely előreláthatólag húsz percig fog tartani. A szózat után a rádió két óra hosszat tartó szórakoztató zenét ad, majd a rádió igazgatóságának bejelentése szerint nagyszabású meglepetés következik.

Sinaiából jelentik: Tatarescu miniszterelnök tegnap délelőtt 11 óra 30 perckor királyi kihallgatáson jelent meg a Foisor-kastélyban, ahol jelentést tett az uralkodónak a resitai tárgyalások eredményéről. A kihallgatással kapcsolatban mindössze annyit közöltek a sajtóval,

hogy Tatarescu kijelentette az uralkodó előtt: a resitai tárgyalások kimélyítették és megerősítették a kisantant államok közötti kapcsolatot.

Tatarescu miniszterelnök ezután bemutatta a január elsejei ünnepségek programját. Ujév napján az uralkodó Bucurestibe utazik és részt vesz a délelőtti megtartandó Te Deumon. Délben a királyi palotában fogadás lesz, amelynek során először a kormány tagjai, azután a főpapság, majd a hadsereg és végül a diplomáciai kar köszönti az uralkodót az újév alkalmából.

Ujév napján jelenik meg a katonai előléptetésekről szóló rendelet is, amelyet már aláírtak.

Az angol-olasz tengeri egyezmény aláírás előtt

Olaszország nem tűri, hogy Spanyolország bármely részében kommunista berendezkedés történjék. Felzúdulás a spanyol vörösek részére engedélyezett amerikai repülőgépszállítás miatt

Rómából jelentik: Illetékes helyen közlik, hogy az angol-olasz egyezmény aláírása az újév első napjaiban várható. A késés egyes kisebb változtatásoknak tulajdonítható. Ezek a változtatások magyarázzák egyúttal azt az élénk érintkezést is, mely az utóbbi napokban a két ország között lefolyt.

Ciano külügyminiszter kedden fogadta a német nagykövetet és portugál követet, akikkel az Angliának és Franciaországnak adandó válasszal kapcsolatos kérdésekről tanácskozott. Az olasz válasz ugyanis — mely egyes vélemények szerint ezúttal nem lesz azonos a német válasszal — nem várható a legközelebbi időn belül.

Mint diplomáciai körökben híre jár, a német kormány válaszüzenetében közölni fogja, hogy teljes mértékben

folytatja eddigi tartózkodó magatartását a spanyol kérdésben, de fölhívja a többi államok kormányait is hasonló magatartásra.

Az olasz kormány ezzel szemben meg fogja ismételni az augusztus 24-iki jegyzékében foglalt fenntartásait, melyeknek értelmében csak akkor vállal kötelezettségeket, ha a hasonló kötelezettségvállalást a többi államok is tiszteletben tartják. Ez azt jelenti, hogy Németország teljesen visszavonul a spanyol kérdésben s csak utólag vár hasonló magatartást a szovjettől. Viszont Olaszország előzőleg vár a szovjettől visszavonulást, mert Olaszország, Mussolini ismeretes milánói kijelentésének megfelelően, nem tűri, hogy Spanyolország bármely részében kommunista államot rendezzenek be.

Angol és amerikai visszahatás a spanyol polgárháború elnyújtása ellen

Londonból jelentik: Ismeretes, hogy az amerikai kormány engedélyt adott az egyik amerikai cégnek, hogy a spanyol vörös kormány részére repülőgépeket és repülőgép-motort szállítson.

Az Evening Standard ezzel kapcsolatban azt írja, hogy ha a küzdőfelek tetszésszerűtlen hadianyagot kapnak Amerikából, akkor a semlegességi bizottság munkája már eleve eredménytelenségre van kárthatva. A lap szerint

a semlegességi bizottság valószínűleg föl fogja kérni az angol, vagy francia kormányt, hogy barátságos formában világosítsa fel az amerikai kormányt, eljárásának súlyos következményeiről.

Más lapok is hangoztatják aggodalmaikat az amerikai kormány eljárása miatt és hozzáfűzik, hogy a külföldi önkénteseknek Spanyolországba való beáramlása a helyzetet már amúgy is veszélyessé tette.

Az Egyesült Államok politikai köreiből is meglepetést keltett a kormány intézkedése. Pittman szenátor, a külügyi bizottság elnöke közölte, hogy a kongresszus összeülése után haladéktalanul javaslatot fog benyújtani, mely minden hadianyag és eszköz szállítását eltiltja, még akkor is, ha polgárháborúról van szó. Borah szenátor pedig arról készül javaslatot benyújtani, hogy az idegen lobogó alatt szolgáló amerikai alattvalókat fosszák meg állampolgárságuktól.

Esztendő végén

Az esztendő utolsó napjához érkezünk, s egyúttal annak a fordulójához, hogy immár az ötödik évfolyamot fejezzük be lapunk életében. Az ilyen befejezés azonban csak az emlékezés számára jelent valami ütemezést, de tulajdonképpen újrakezdés van benne. Magát az életet megállítani nem lehet a forduló napjain se, hanem csak továbbfolytatni. Tovább az emlékekkel és tapasztalatokkal gazdagabban, vagy esetleg hitekel, reményekkel, várakozásokkal szegényebben. Nekünk ilyen elszegényedésről panaszunk és keserűségünk nem lehet, nem szabad lennie. Indultunk a „diadalmos világnézet” hitével, reményével és várakozásával, s ha küzdenünk kellett érte, abban mind csak megújult annak a „diadalmos világnézet”-nek, a kereszténység társadalomformáló és társadalomfejlesztő eszméjének a nagy érzése.

Mikor öt éven keresztül ennek az érzésnek szószólói igyekeztünk lenni a magyar nyelv és magyar írás útján, akkor egyúttal a romániai magyar népkisebbség közéletét is kívántuk szolgálni. Minden népnek szüksége van rá, hogy az európai keresztény közösségekben ne csak gazdasági és anyagi erőkre kapaszkodjék, hanem olyan lelkesítésre is, melyet csak a vallásosság, a hitbuzgóság, az ezekből élő erkölcsiség nyújthat. Ilyen lelkesítés idézi elő azt, hogy az embereket önzés ne fogja el, s hogy ne merevedjenek a jelenvaló élet élvezeti és hasznossági szempontjaiba, hanem szenvedések és fájdalmak vállalásával is dolgozzanak a jövőért, a gyermekek és ifjak sorsáért, az életben való tiszta és emelkedett előrelépésért, célokért és eszményekért. Ilyen lelkesítés az, amelyik az élet értelmét nem tartja a földi lét határait szorítottak, hanem a nagy és végtelen élet részének. Csak az ilyen életértelemben férhet bele az ősök és utódok közötti nagy és örökös összefüggésnek a biztató tudata, s az a hitfolytonosság, mely századokon, sőt évezredekken keresztül átöröklődik elmúlt nemzedékek szelleméből a jelen időkbe, innen a jövőidőkbe. Az ilyen lelkesítésben van meg tehát a népek fennmaradása.

Azért mondjuk, hogy mikor ősünk keresztény hitűségének a szószólói igyekeztünk lenni, akkor a magunk népe közéletének a tartalmasságáért, annak erkölcsi megalapozottságáért, vagyis legmaradandóbb szilárdságáért kívántunk dolgozni. Olyan végtelenbe érő életjavakért, melyek az anyagi életben is a lélek önbizalmát, kitartását, küzdeni tudását örökké biztosítani tudják. A külső erőkhöz, az azokban való igazságos, méltányos, emberszerető osztozkodáshoz belső erőket adnak, s e belső erőket nemcsak jómód idején biztosítják, de méginkább a szükség és nélkülözések idején. Folyamatosságot, örök hullámzást és duzzadó lendületet biztosítanak a belső erőknél minden időkre.

Ennek a teremtő és fenntartó erőnek a megnyilatkozásaként láthatjuk a mi népkisebbségi életünkben azt a jelenséget, hogy társadalmi szerveződésünk a keresztény egyházak körül tömörül mindjobban. Igen, mert a bennük levő hagyományok és hitörökségek erkölcsi erőként hatnak, s az anyagi és politikai élet minden változásai között is az öröklét részeként biztosítják a maradási erőt. Szerencsére államunk néptöbbségének is életiránya az, mely a keresztény eszme és a ke-

resztény egyházak iránt a tiszteletet és ragaszkodást hagyományként és ősi örökségként hordozza, s nemcsak másokra nézve ismeri el türelmi címen, de magára nézve is kötelességgül vallja. Így a magyar népkisebbségnek is a maga egyházi körül való sorakozását csak természetesen veheti, s a nyelvi különbségekben túl is a hithűség szerinti társadalmi életben megláthatja és megérezheti a magasabbrendű összhangot.

Mikor mi a romániai magyar római katolikusok sajtóorganumaként léptünk föl és működünk, ezzel magyarságunk egyrészének a hitbéli hagyományait ápoltuk. Magyarságunk többi része más keresztény egyházak körül tömörült, s velük mindig éreztük azt a *kettős* testvérséget, mely egyrészt a közös keresztény eszméből is folyik, másrészt pedig nyelvünk népköltő közösségében gyökerezik. Ezt a testvérséget soha meg nem tagadtuk, s töleső odaadással tudjuk átérzeni, hogy ezután se fogjuk megtagadni. Egyházainknak az állammal való viszonya sok közösségre utal, s szinte teljesen közös érdekük és egyenlő igényük azok a kívánalmaink, melyeket iskoláink érdekében kell kifejtenuünk és megvalósításra segitenuünk. Éppugy közősek azok az érdekeink, melyek népünknek a hithűségben való megtartására irányulnak, s így az általános népművelési teendőkből is kéz a kézben való haladással kell egymást segitenuünk.

Ezeket vallottuk öt éven keresztül, ezeket fogjuk vallani, s ezek hűségese megvalósítására fogunk törekedni ezután is. Hogy ezen kívül különleges katolikus érdekek is vannak, melyek a magyarság katolikus részének a külön kihangsúlyozását és a külön összetartását is megkívánják, az nem felekezetiesség és felekezeti ellentétek ápolása, hanem adott történelmi helyzeteknek a természetes következtetése. Ezeknek a történelmi örökségeknek a sajátzerűségéhez mért sajátzerű megtartás, védelem és ápolás. A népkisebbségi magyarság katolikus részét tartjuk meg általa, azt védjük és azt ápoljuk, s tesszük ezt az ő külön saját hitbéli alapjain, tehát a leg-erősebb erkölcsi alapon. Ha hitközösségekben vennő erőt a magyar népkisebbségen, az végzete lenne. Minden magyar hívőjük keresztény egyházunknak megvan etekintetben a maga nagy lélekmentő kötelessége, s mi ezt kívánjuk teljesíteni. Népünk lelkiességének és életének megmaradását és fejlődését szolgáljuk vele.

Mikor az egész művelt világon, de különösen az európai lázas népvizonyokon a hitnélküliség és Istentagadás akar erőt venni; mikor a keresztény művelődés szellemét és hagyományait a bizonytalanságok akarása kívánja szétrobban-

tani, akkor minden jóakaratra arra kell irányulnia, hogy az ilyen romboló vágyakat lecsillapítsa, az ősek hitében a sokszázados bizonyosságú életalapokat megmutassa. Szellemlétünknek ki kell egészülnie az olyan felvilágosultságokkal, melyek nem az anyag lehetetlenségeibe vezetnek, nem a tömegek állatias eldurvulásába, nem a testiségben való elmerülésbe, hanem az élet igazi értelmének a meglátásába, az időn és téren is tullelmedő végtelenségbe. Az ősek és utódok nagy lelki közösségének a meglátásába, a

világalkotó Istenhez való emelkedésbe, az ő örökké teremő munkájának folytatásába. Ezért kell a lelki hit, a földöntuli hit, az embereket megváltó Isten iránti hit, hogy legyen a földön az emberekben önbizalom és alkotó vágy, s legyen kitartani tudás az utódokról, az örökléért.

Mi is hivatásunknak, s kötelességünknek érezzük, hogy az eltelt öt esztendő után hittal, reménnyel, szeretettel tovább küzdjünk népünk jósorsáért, az emberi élet értelmének a terjesztéséért, a jóságos és örök jövendőért.

Eles vita polgármester és alpolgármester között az oradeai időközi bizottság ülésén

Oradea. Saját tud. Fodor Péter, alpolgármester elnökle alatt ülésezett kedden este a város időközi bizottsága.

Jelentéktelen kérdéseinek letárgyalása után Roman Tacian tanácsos beszámolt arról, hogy egy Oradeánál kisebb városban a város különböző pontjain a fontosabb autóbusz-

megállóknál kis várótermeket építettek, hogy a közönségnek esős, vagy hideg időben ne kelljen a szabad égi alatt várakoznia. Ezért indítványozta Roman Tacian tanácsos, hogy városunkban is meg kellene valósítani ezt a rendszert és várótermet kellene építeni a fontosabb villamosmegállókhöz és a vidéki autóbuszok érkezési és indulási pontjain.

Az elnöklő alpolgármester kijelentette, hogy régi terve ez a városnak és közelebből meg is fogják valósítani, ha a költségvetésben erre a célra fedezetet tudnak találni.

A Cris-kaszárnya ügyéről számolt be azután a gazdasági ügyosztály vezetője s annak a reményének adott kifejezést, hogy a tavasz folyamán véglegesen elrendeződik ez az ügy is.

Dancea alpolgármester kérte, hogy a Take Jonescu-utca 1. számú házát, mit a törvényszék a városnak ítelt, ne vegye át, mert ez a városnak hatalmas költségeket fog jelenteni.

A tanács tagjai nem azonosították magukat Dancea alpolgármester véleményével s kifejtették, hogy városépítészeti szempontból mulhatatlanul szükséges átvenni a kérdéses épületet, mert a régi terv szerint a folyó partján új utcát akarnak létesíteni.

Eles vita támadt e kérdés körül és a vita folyamán az elnöklő Fodor Péter alpolgármester megvonta a szót Dancea alpolgármestertől és azzal zárta le a vitát, hogy a következő ülésig részletesen tanulmányozni fogják a kérdést.

PAUL CLAUDEL:

A SELYEMCIPŐ

Olyan ez a könyv, akár egy látomás és a szerző Paul Claudel maga. Claudel: gigantikus hegyoromként mered az irodalmi élet világában Homérosz, Dante és Shakespeare mellé. Ebben a regénydrámájában páratlan művészetének filmvetítésében ragyog a barokk kor fantasztikus és tarka földrömbje. — spanyol conquistadorok, jezsuiták, kalandorok és tenzeri rablók közt fut az édes és gyönyörű Donna Prouhézé története.

Ára 110 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunkban.

A második Jeanne d'Arc

Francia levéltárak mélyéről érdekes régi írások kerültek elő, amelyekből kiderül, hogy Jeanne d'Arc halála után néhány évvel Franciaországban felbukkant az orléáni szűznek egy ha-onmása, aki jó ideig sütkérezett a bitortolt dicsőség fényében. A különös történetről összegyűjtött adatokból a következőkben alakul ki a vakmerő kalandornő pályafutása:

1436 májusában, tehát öt évvel azután, hogy Johannát a roueni piacléren máglyán kivégezték. Lotharingiában felbukkant egy huszonöt éves leány, aki azt állította, hogy ő az igazi orléáni Johanna. Metz város nemes urai és polgárai természetesen meglepődtek, de saját szemükkel meggyőződhetek arról, hogy ez a leány csakugyan hajszálra hasonlított a rajongásig tisztelt nemzeti hősnőhöz. Még a bátyjai, Péter és János is habozás nélkül elismerték, hogy tulajdon húgukkal állnak szemben. Ugyancsak sikerült a kalandornőnek első pillanattól kezdve félrevezetnie a király egyik kamarását, aki jelen volt akkor, amikor Johanna annak idején, Orléans felszabadítása után, VII. Károlyt diadalmenetben Reimsbe kísérte és ott királlyá koronáztatta.

— Ha megtaláljátok a fülé mögött a kicsiny anyajegyét — mondta a királyi kamarás —, akkor kétségtelen, hogy ez az a Johanna, aki nekünk visszaadta uralkodónkat.

Az anyajegy pedig valóban ott volt a leány fülé mögött. A bizalmatlanságnak egy ideig mégsem lehetett véget vetni, mert hiszen jóformán mindenki hitelesen tudta, hogy Johannát Rouenban máglyára vetették. A fel-támadt Johanna maga gondoskodott magyará-

zatról. Azt mesélte, hogy az angolok nem is őt ölték meg. Őrei, akik szívükben jó franciák voltak, a kivégzés előtti éjszakán szökni engedték a börtönből. Az angolok tomboltak haragjukban, de tehetetlenek voltak; nehogy szegyenben maradjanak, egy halálraftelt leányt vittek helyette a vesztőhelyre, aki gyermekgyilkosságért került a börtönbe. Ezt a mesét II. Johanna olyan meggyőzően adta elő, hogy a támaszkodók legjobbjét megnyugtatta vele.

A holtnak hitt Johanna csodás visszatérésének híre szelvésgyorsasággal terjedt el Lotharingiában, majd egész Franciaországban. Luxemburgi Erzsébet volt az első, aki a fel-támadt Johannának párlját fogta. Meghívta a leányt udvarába. Így akarta jóvátenni a gyalázatot, amely családját terhelte, amióta rokona, János, az orléáni szűzet elárulta és kiszolgáltatta az angoloknak. Ulrich württembergi herceg is támogatta az ál-Johannát, majd Armoisien Róbert megkérte a kezét.

A gazdag fejedelem káprázatos fényű esküvőt rendezett és fiatal feleségének birtokokat és kastélyokat ajándékozott. A kalandornő most úgy látta, hogy céljt ért. Olyan dorbéző életet kezdett, hogy a kölni éresek — ismételt megintés után — kitagadtak az egyházból.

Éppen ezzel a kicsapongó életmódjával tette magát ismét gyanússá. Újra kételkedni kezdtek személyazonosságában. A kalandornő azonban most már a vérszemet kapott szel-hámosok vakmerőségével akarta ellenfeleit lehengerelni és azt kívánta, hogy a királlyal találkozhassék.

Férjének, ez ellen nem volt kifogása, hiszen ő csak örülhetett annak, ha sikerült a pletykákat és áskálódásokat végérvényesen el-

hallgattatni. VII. Károly késznek nyilatkozott Johannát fogadni. Az egykori krónikák szerint azonban biztos akart lenni dolgában és igazi középkori gondolkodásra valló eszelhez folyamodott. A fogadásra kitűzött időben nagyszámú udvaroncái közé vegyült. Az igazi Johanna annak idején fényesen megálta ezt a próbát: sokszáz nemes úr között azonnal megtalálta és megismerte, holott annakelőtte sohasem látta. Vajjon a mostani Johanna ráismer-e?

Az ál-Johanna is megálta a próbát. Ez azonban már nem volt csoda, csak diplomácia. A körmönfont asszony kémei útján idejében megtudta, hogy milyen csapda készül számára és sikerült biztos ismertetőjel birtokába jutnia. Megtudta, hogy a király különleges cipőt visel, mert egy nehéz ütöközethen ballában megsebesült. VII. Károly mégsem nyugodott meg. Ő határozottan tudta, hogy az igazi Johannát megölték. Ezért újabb ravasz-ságot eszelt ki. Néhány nap mulva meghívta magánlakosztályába és rövidebb közömbös társalgás után mélyen a szemébe nézve, így szólt hozzá:

— Drága szerelmem, üdvözlöm most, hogy visszatért hozzám annak a kifürkészhetetlen kegye folytán, aki a mi titkunknak egyetlen tudója.

A beugratás sikerült. A szelhámosnő erre nem volt felkészülve, nem tudta mi az igazság, a most hallott érzelmi kapcsolatról és így a király személyesen lepezte le. De nem történt semmi baja, sőt VII. Károly igen nemesen bánt vele. Titokban saját kocsián vitette el ismeretlen helyre, de halálbüntetés terhe alatt meg kellett ígérnie, hogy soha többé nem ismétli meg család szereplését.

Kedden este rosszabbodott a pápa egészségi állapota

Vatikánvárosból jelentik: Félhivatalos jelentés szerint XI. Pius pápa állapota kedden este rosszabbodott. A Szentatya erősödő fájdalmakról panaszkodik. Sokat imádkozik és kedden kijelentette, szívesen tűrné a fájdalmakat, csak tudná, hogy a világbéke ügye előrehalad.

Merényletet követtek el Bolívia külügyminisztere ellen

Buenos-Airesekből jelentik: Bolívia külügyminisztere, Finot ellen vasuti merényletet követtek el.

A külügyminiszter Buenos-Airesekből, a panamai értekezletről hazatérőben volt La Pazba. Cabozabury közelében a vonat, amelyel Finot utazott, kisiklott. A kocsik egy része felborult, a mozdonyvezető meghalt. Az első jelentések szerint Finot nem sebesült meg.

Összehívják február 15-re a balkán-értekezletet

Athénből jelentik: Rüdai Arras török külügyminiszter a keddi nap folyamán hosszas megbeszélést folytatott Metaxas miniszterelnökkel, valamint a román és jugoszláv követekkel. A török külügyminiszter annak a véleményének adott kifejezést, hogy helyes volna a balkán-értekezletet február 15-re összehívni. Metaxas görög miniszterelnök hasonló véleményen van. Most még a jugoszláv és román kormány hozzájárulását várják.

Fegyveres banditák revolverharca egy genovai vendéglőben. Genovából jelentik: Tegnap a város egyik vendéglőjében négy felfegyverzett bandita jelent meg és követelte, hogy a vendéglős adja át a pénzt. A vendéglős erre természetesen nem volt hajlandó, mire a banditák nekiestek és a nála levő négyezer lirát elvették. A vendégek rávették magukat a rablókra, de ezek revolverrel védekeztek. Sortűzet adtak le a közönségre és két embert súlyosan megsebesítve, sikerült elmenekülniük. A rendőrség, amelyet időközben értesítettek, azonnal a helyszínre sietett, de ott már nem találta a fegyveres banditákat. Nem sokkal azután három sikerült elfogni közülük, míg a negyedik az osztrák konzulátus nyaralójába szökött be és ott elbarrikádozta magát. A rendőrség embereinek azonban sikerült ezt is kézrekeríteni. A rendőri nyomozás megállapította, hogy egy külföldi rablóbanda olaszországi csoportjának tagjai a banditák, akiknek letartóztatása reményt nyújt arra, hogy az egész Európát behálózó fegyveres rablóbanda nyomára lehet jutni.

Ujabb trockista csoportot lepleztek le Moszkvában

A legnagyobb moszkvai orvosi intézet helytállónak mondotta a fajelméletet

Varsóból jelentik: Moszkvai jelentés szerint az ottani eugenetikai orvosi intézetben Lewis igazgató vezetése alatt álló trockista csoportot lepleztek le. Lewist és három munkatársát letartóztatták. Az igazgatót és munkatársait azzal vádolják, hogy Stalin utasításával ellentétben legutóbbi tudományos műveikben helytállónak mondták a fajelméletet.

Csang-Kai-Sek tábornagy lemondott a kínai nemzeti kormány és hadsereg vezetéséről

Titokzatosság a nemzeti kormány és a katonai lázadók kiegyezése körül. Megkezdik a japánellenes külpolitikát

Nankingból jelentik: Sianfu és Nanking kibékülésével elmúlt a kínai polgárháború veszélye, de a Japán és Kína közötti viszony annál inkább kiéleződött.

Nankingban titkolják azokat az engedelményeket, amelyeket a nankingi kormány hallgatólagos hozzájárulásával Csang-Kai-Sek nagybátyja, Sung tett Csang-Szü-Liangnak, a tábornagy szabadonbocsátása ellenében. Bizonyosra veszik, hogy a nankingi kormány hallgatólagos beleegyezésével Sung ígéretet tett a zendülő hadvezérnek arra, hogy Nanking a jövőben erősen japánellenes politikát fog folytatni.

Ugyancsak nankingi jelentés szerint Csang-Kai-Sek a Kuomintang központi végrehajtóbizottságának keddi ülésén bejelentette lemondását a miniszterelnöki és fővezéri megbízatásáról. A Kuomintang bizottsága a lemondást nem fogadta el. Mint újabb távirat jelenti, Csang-Kai-Sek nem fogja ismételni lemondását, mert a zendülésért felelősnek tekinti magát. Azonkívül egészségi állapota sem kielégítő s hosszabb pihenésre van szüksége. Csang-Kai-Sek még azt a kívánságát is közli, majd, hogy Csang-Szü-Liangot csak enyhé büntetéssel sújtsák, mert már őszintén megbánta, amit tett.

A KVANTUNGI JAPAN HADSEREG MŰKÖDÉSBE LÉP, HA A NANKINGI KORMÁNY MEGEGYEZIK A KOMMUNISTÁKKAL.

Tokióból jelentik: A mandzsu-japán határon állomásozó, ugynevezett kvantungi ja-

az egész világon ismert csokoládépasztilla a legkifejlesztettebb ellenszere a ROSSZ EMÉSZTÉSNEK, a MIGRÉNNEK, a SZÉKREKEDÉSNEK, az EMÉSZTŐ szervek DISZKÉLIÓJÁNAK.

pán hadsereg vezetője nyilatkozatot tett közzé. Eszerint a sianfui államesinyt a kínai kommunista párt számlájára kell írni. Ez a párt — úgymond — el akarta magát adni a szovjetnek és japánellenes politikát akar kikényszeríteni. Ez a következménye annak, hogy a nankingi kormány közvetlen környezetében megtűr olyan embereket, akik kommunista eszmékkel kacérkodnak. Ha a nankingi kormány megegyezik a kommunistákkal s céljait azokéval köti össze, akkor a kvantungi kormány is megteszi a szükséges lépéseket Mandzsukuo és a Távolkelet biztonságának érdekében.

A JAPAN KORMÁNY UJÉVI KIALTVÁNYA A JAPAN-NEMET SZÖVETSÉGET MEGDÖNTHETETLENNEK HIRDETI.

Tokióból jelentik: A japán kormány újévi szöveget intézett a néphez. Ebben a szövegben Hirota miniszterelnök a kommunista aknamunka veszélyével szemben összetartásra hívja fel az ország közönségét. A kommunista internacionálé tevékenysége — úgymond — nemcsak Japán, hanem az egész emberiség kultúrája ellen irányul. Németország és Japán szövetségre lépett ennek a veszélynek a megállítására s a külföldnek minden igyekeztet, hogy ezt az együttműködése elgáncsolja, eredménytelen fog maradni. Idővel a többi kulturális állam is rá fog jönni, miért kell minden rendelkezésre álló eszközzel védekezni a bolsevista veszedelemmel szemben.

A miniszterelnök szövege végül hangoztatja, hogy Japánnak tovább kell fejlesztenie hadászatait.

Londonból jelentik: A „Central News” kínai hírszolgálat jelenté, hogy a kuomintang központi végrehajtó bizottsága egyhavi szabadságot engedélyezett Csang-Kai-Seknek.

Lángokban áll egy japán város

Tokióból jelentik: Noshiro tengerparti városkában tűz ütött ki és eddig 500 ház égett le. A lángok olyan nagy mértékben pusztítanak, hogy az egész város áldozatul eshetik a tüzvésznek. Az oltási munkálatokat a hatalmas vihar gátolja. Noshiro városka 35 év alatt most már tizedszer ég le.

* Néhány szó a rheumásokhoz. Ön talán már megkísérelt minden lehetőt, anélkül, hogy kínzó fájdalmaitól megszabadult volna. De önnek nincs cka a kétségbeesésre. Tegyen még ma egy kísérletet az azonnal ható, fájdalomcsillapító Togal-tablettákkal. Togal oldja a húgysavat, az emberit ezen magatermelt, pusztító mérget. Nem kevesebb, mint 6000 orvos rendkívül elismerően nyilatkozott a Togal jó hatásáról.

VILAGSIKER!

Karácsonyi ujdonság!

I. BURGER:

BÖLCSŐRE HULLÓ FÉNYEK ÉS ÁRNYAK

EGY BÁBAASSZONY NAPLÓJA

Háromnyomatu művészi fedőlap. 340 oldal. Ára 90 lei.

Németül eddig 108 kiadás jelent meg. Megrendelhető könyvosztályunknál.

PÁRIZSI LEVÉL

Párizs, december hó. A gyilkostói „Központ” birodalma titokzatosan zúg, morajló világának valami új revelációját érzem, mikor két héttel ezelőtt a párizsi Keleti-pályaudvarról nekivágtam ennek a négy milliós világvárosnak. Itt azonban a havasi vizek zúgása helyett az élet morajlik, az élet zenél, sokszor apokaliptikus harsogással, mint világhámlások zavaros vizét hőmpölygeti, vagy mint a tenger, csendesen, mélyen, biztosan... Ez az élő-vizek örök muzsikája százezrek lelén átúgva a Végtelen felé...

Ami itt van, nem egy város, még csak nem is egy ország, hanem egy világ. Itt járok ebben a világban, tanulmányozva dolgokat, embereket, lelki, szellemi s anyagi kultúrát. Egy szociálisabb, keresztényebb világ kialakulásának drámája fejjük most itt. S míg a társadalom e nagy drámáját figyelem, feljegyzek kis dolgokat is. Hiszen sokszor a kis dolgok a nagy dolgok.

Fajok és eszmék türelmetlenkedésének idején

Az „Alliance Française” tanára az est-tanfolyamon magyarázta, hogy „manger” első igeragozásához tartozó szóban „a” és „o” előtt a „g” hangzó néma „e”-t vesz fel, vagyis „mangons” helyett „mangeons” lesz. Milyen egyszerű, milyen könnyű. Egy ige néma „e”-t vesz fel... Haza felé megállított egy ember. Gyors ütemben beszélt, a maga bajáról. Megvallom nem értettem meg eléggé. Egyszer csak az első igeragozásához tartozó szót említte. Azt a szót, amely néma e-t szokott fölvenni. Ruháján átütött a nyomorúság. Manger = enni, néma „e” stb... Ez az éhes ember más nyelvtanról beszélt. Arról, hogy az élet első igeragozásához tartozó sok-sok ezer ember, a profit-éhes liberális kapitalizmus különböző nyereszkeségi hangzói miatt, egy különös, keserű néma e-t vesz fel: A holnap bizonytalanságának néma „e”-jét. Hogy miért? Sok más mellett, vagy nélkül olvasunk kell a „*Rerum Novarumot*”, a „*Quadragesimo Annot*” s e két körlevél hamisítatlan tiszta szellemét sugárzó

„Sept” c. hetilapot. „Manger” — mondogatta az immár ismerős ember. S míg beszélt, kezével a távolba mutatott. Megértettem. Gyermekei vannak otthon. A továbbmenő új ismerős szemében mosoly vagy könny jelent meg. Ugy tűnt fel, mintha Clujon a Kövespad-utcában jártam volna...

Hogy mindnyájan egyek legyenek... ez volt a vezető gondolata Baudrillart párisi biborosnak, a katolikus egyetem rektorának, mikor e kiváló főiskola élére állott s ezeknek a krisztusi szavaknak vallástörténeti és társadalomtörténeti tartalmát bontotta ki a párizsi S. Sulpice-templomban tartott beszédében a keleti szertartású katolikusok nagy ünnepén, a Keleti Kongregáció 80 éves jubileumának alkalmával, amelyet a kongregáció fontos hivatásához és áldásos működéséhez faláló fényes templomi ünnepséggel ülték meg: Kelet aranyat, tömjént és mirhát hozott Nyugat szentélyébe.

Fajok s eszmék türelmetlenkedésének idején kiemelkedik az ilyen ünnep, ahol egy fél világ, egy nagy őszinte gondolatban találkoznak. A Keleti Kongr. titkára *Tisserant* biboros mellett *Verdier* és *Baudrillart* biborosok és *Valerio Valeri* apostoli nuncius. Tovább 18 püspök és 20 pápai prelátus az Athéntól Indokínáig terjedő terület képviselőiben. Az oltárnál négy püspök. Köztük *Balan* lugoji püspök. Kormány. parlament, akadémia képviselői. Vagy kilenc tábornok. 8000—10.000 ember a templomban. *Aristoff* híres énekkara énekel. Alig lehet mozdulni. A világegyház szédítő erejét, Róma szívének dobbanását lehet érezni.

Meltem egy iparosember állott. Fiának magyarázta a szertartás főbb részeit. Többen székre állottak, hogy láthassák a szertartást. A legtöbbször ott volt a rózsafüzér, vagy kis misekönyv még a gyermekeknél is. Kéthárom prelátus jár az emberek között s minden fillért megköszönnek, mint kisebb alkalmakkor papok, kispapok, hölgyek és urak teszik a perselyezés alkalmával, amely ünnepnap egy párizsi templomban 20-szor is előfordul s mindig van is mit megköszönni.

A legnagyobb világi apostol szobra

— Ez az *Institut Catholique*, a Kat. Egyetem — magyarázza egy kispap, aki új lakásomra vezet. Balról a külföldi papok lakása, középen az ősi karmelita templom, az Egyetem temploma.

A bejáratnál mindjárt ismerőssel találkozom. Ozanam hatalmas szobra. Ozanam, aki Lacordairevel és Montalemberttel új nagy-szerű mozgásra indította a francia katolicizmus életét, amely indítás, éltető erő most is érezhető. A világi apostol Ozanam jutott eszembe, aki vallást, böleseletet, tudományt karöltve akart látni. Akit világnézeti ellenfelei csodálkozva hallgattak a Sorbonneon, mikor az Egyház kultúr szolgálatait hirdette. *Renan* mondta: *Mennyire szerettük őt. Sarcey* pedig, hogy: *Őt hallgatva az ember érzi, hogy könyvek jönnek a szemébe*.

Nem mehetek könnyen tovább, e templom küszöbén, amelyen belől nem csak szobra, de a sírja is van. Eszembe jut s gondolkodtat az élete s munkássága egyaránt. Húsz esztendőskorában megalapítja a Szent Vince-konferenciákat, amelyeknek ma 10.500 egyesületben 160.000 tagjuk van s évente 1.200.000.000 lei értékű alamizsnát osztanak ki. A felebaráti szeretet mekkora teljesítménye. *„A mi célunk — mondotta egyszer — az, hogy megindítsuk és fenntartsuk a keresztények között a szeretet dramát”*. Műve ugyan nem a mai szociálpolitikai elgondolás szerint létesült. Előkészítő munkára vállalkozott. A szociális kérdés törvényhozás útján való rendezésére. — ha a bukást el akarta kerülni — akkor még nem is gondolhatott. A karitás feladatát és értékét talán legjobban az ő tevékeny szociális szeretetének eivében találjuk meg. *„Mi nagyon fiatalok vagyunk ahhoz, hogy a társadalmi harcban részt vegyünk. Maradjunk tehát tétlenek a szenvedő és sűrű emberek között? Nem! Az előkészítő út nyitva van előttünk. Mielőtt a nagy közösség javát munkálhatnók, kísérletet tegyünk, hogy legalább néhány ember javát megvédjük. Mielőtt megújíthatnók Franciaországot, enyhítsünk legalább néhány ember szenvedésén... Kétségenkívül nem elég, ha a szűkölködőkön napról-napra akarunk segíteni; a fej-*

szét a baj gyökerére kell tennünk és böles reformok által a baj okait kell kisebbiteni. De vallom, hogy a reformok tudományát kevésbé tanulhatjuk meg a könyvekből és a népgyűlések emelvényeiről, mint azzal, hogy a szegényeket lakásukon keressük fel, ha velük érezzük a hideget, keressük az irt az elkészedett lélek sebére, enyhítve testi-lelki bajait. Ha valaki ezt a munkát éveken keresztül sokszor

Nagy tüntetés robbant ki a párizsi élelmiszerüzemek sztrájkjából

A tüntető tömeg a városi tanács lemondását követelte. Súlyos összeütközések voltak a tüntetők és a rendőrség közt

Párizsból jelentik: A párizsi közüzemek alkalmazottai kedden este hat órakor nagyszabású tüntetést rendeztek a városháza előtt. A tüntetés célja az volt, hogy a közüzemek számára béremelést érjenek el, továbbá kiereszszakolják az évi jutalmak felemelését.

Este félhatkor a közüzemi szakszervezetek kiküldöttei és tagjai számosan gyűltek össze a városháza előtti térségen. A tömeg perceről-percre nőtt. Ugyanakkor a rendőrség is megérkezett és megpróbálta megtisztítani a teret a tüntetőktől, akik hangosan követelték a béremelést, majd az Internacionálét énekeltek. Este hét órakor zárt sorokban a tüntetők újabb tömege érkezett a tere. Nemsokára a rendőrség is erősítést kapott, amit a tüntetők harsány kiáltással és füttyléssel fogadtak.

Gróf Apponyi Albert

Élmények és emlékek

Kapható a Magyar Lapok könyvosztályában.

Ára 235 lei és portó.

megtette, akkor majd kezdi megérteni a nyomor szörnyű problémájának elemeit, akkor majd lesz joga komoly reformokat javasolni”.

Hic ceciderunt...

Szobra és sírja is szimbólum. Az első vonalban küzdött s most a vértanuk templomában pihen. Az ősi szép templomból a sekrestyén megyünk ki. Az ajtó a kispapok kertjébe nyílik. Az ajtó mellett vaskoriát s négy kölépeső. A lejárati kis márványtáblájáról ezt olvasom: *Hic ceciderunt*. Egyszerű mondat, mint a vele szemben vagy öt lépésre, az akáca alatt álló *kökereszt* e felirattal: 1792. A sekrestyében ítékeztek felettük. 120 pap. Érsek, püspök, szerzetes, világi pap; 120-an. Kettőnkint lökték ki őket e kis ajtón. Ó hányan és hányszor mondták: *Semmisítsük meg az Egyházat*. S a száz évek repülnek. S a Szikla áll. Gondolkozva állok e szent helyen. 30—40 lépésre a kápolnában a kispapok a vesperást énekelik. Ide hallatszik. Az Oltár körül álltak, oda menekültek ők is, mint megrémült bárányok menekülnek ítéletidőben a szikla köré. Az Oltártól léptek el őket, ahol most 64 kispap, mint mártírok szentföldjének drága kivirágzása a megszentelt élet erejével örökös a mártírok sírja felett, s új lelki győzelmek himnuszának édes illatát viszik az egyetlen Ur trónusa felé.

Milyen oktalanság „a pokol kapui”-nak gyűlölködése!... Ezek a kispapok, akiknek most himnuszokban olvad fel lelkük a mártírok oltára körül, ezek a kispapok, akik tanúlással s aszkézissal készülnek a jó pásztor hivatásának betöltésére, minden vasárnap a patronázusokban találhatók, mesélnek, játszanak kisgyermekkel, a senkik fiával, akik talán uszításokra hallgatva ellenük fordulnak egyszer s ők mégis jót tesznek, mert nem magukat, hanem Krisztust keresik.

Nem hiába figyelmezteti őket az előcsarnokban levő Ozanam-szobor: „A reformok tudományát kevésbé tanulhatjuk meg a könyvekből. Legfeljebb az evangélium örök könyvei s az azok tanítása szerint formált szívek fogják azokat megvalósítani...”

KAJTSZA FERENC.

A rendőrséget maga a rendőrfőnök vezette és sikerült is a tömeget rövid időre visszazorítani. De rövidesen áttörték a kordont és elérték a városházát, melynek kapuit riadtnan bezárták. A tömeg fülsiketítő zajjal követelte a városi tanács lemondását. Több helyen összeütközésre került a sor. Mikor a szakszervezetek küldöttségét beengedték a városháza kapuján, a nyugalom helyreállt.

Késő éjszakai jelentés szerint a tüntetések alkalmával a párizsi rendőrség egyik alhadnagya lezuhant lováról és meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halált szívinfark okozta. A tüntetés során egyébként hat rendőr sebesült meg. Egyiknek a sebesülése életveszélyes. A tüntetők közül tizet tartóztattak.

Német hadihajó a bilbaói kikötőben

Felszólítására a baszk-spanyol kormány szabadon engedte a „Palos” nevű hajót. — Azana köztársasági elnök szomorú fogsága

Berlinből jelentik: A Königsberg nevű német cirkáló megjelent Bilbao kikötő előtt és felhívta a vörös parancsnokságot, hogy a Palos gőzöst bocsássa szabadon. A vörösek a német cirkáló felhívásának eleget tettek és a Palos még kedden este elhagyta a bilbaói kikötőt.

Mint Berlinből jelentik, a vörös hatóságok visszatartották a Palos rakományának egy részét és a hajónak egy utasát, aki spanyol állampolgár. Az ügy tehát a Palos szabadonbocsátásával még nem nyert befejezést.

AZANA ELMÉJE ELBORULT?

Párizsból jelentik: Az Agence Radio a francia-spanyol határról azt jelenti, hogy Azana, spanyol köztársasági elnök — aki minden más híradással ellentétben, még mindig a vörös milícia fogja — Barcelona közelében súlyos melankóliában szenved. Az utóbbi napokban lelkiavarak mutatkoztak nála, az elméje elborult.

NAPONKINT „VÖRÖS-VONAT” INDUL PÁRIZSBÓL MADRIDBA

Párizsból jelentik: Jean d'Esme, az Intransigeant munkatársa a franciaországi önkéntes-toborzással foglalkozik. Megállapítja, hogy a párizsi Orsay pályaudvarról minden este a menetrendszerinti 22 óra 5 perckor induló vonattal mennek Madridba az önkéntesek Perpignan felé. Ez a vonat széles körben már a „vörös vonat” név alatt ismeretes.

Az újságíró, aki maga is ezzel a vonattal utazott, megírja, hogy a menetrendszerinti vonat elejére egy, vagy több vasuti kocsi kapcsolnak, azokat zárva tartják és csak a rózsaszínű menetjegyekkel ellátott önkénteseknek nyitják ki.

Ezeknek az önkénteseknek több mint 20 százaléka francia, a többi különféle nemzetiségű, Európa minden államából. Perpignanban a spanyol népfrent érdekében megszervezett hadianyag-központba érve, az önkéntesek igazi spanyol személyi lapot kapnak, mely nem eredeti névre, hanem spanyol névre szól. Innen az útjuk Cerbéren és Portbuon átvezet Cataloniába. A párizsi lap munkatársa megállapította azt is, hogy a „vörös vonat” indulásakor a pályaudvar perronjának egyes részeit csendőrökkel zárták el.

OLASZ MEGITÉLÉS A SPANYOL HÁBORU ELLENI ANGOL-FRANCIA INDÍTVÁNYRÓL

Moszkvából jelentik: A Reuter angol hírszolgálati iroda jelentése szerint a szovjet-kormány kedvezően válaszolt az angol-francia indítványra. Közölte a francia és angol követekkel, hogy „elvben” hozzájárul az angol-francia jegyzék ama kívánatához, mely a külföldi önkéntesek Spanyolországba való utazását eltüntetni kívánja.

A SZOVJET „ELVÉN” ELFOGADJA A SPANYOL HÁBORU ÖNKÉNTESÉI ELLENI TILALMAT

Rómából jelentik: A Tribuna vezércikkben méltatja a spanyol polgárháborúba való beavatkozások ügyét s ami újabb indítványt tett ezekre vonatkozólag a francia és angol kormány. A lap azt mondja, hogy ez az újabb kezdeményezés a francia népfrent manővere a spanyol vörösek javára. A szovjet és a francia vörösek eddig állandóan és mind nagyobb mérvben küldöttek hadianyagot és segítő csapatokat a spanyol vörösek részére, ami ellen úgy az olasz, mint a német kormányok hiába kívántak hathatós rendszabályokat. Erre a nemzeti irányú államokban is megindult az ellenhatás, hogy önkéntesek induljanak a spanyol nemzetiek támogatására. Ezt a támogatást akarja meggátolni a francia-angol kezde-

ményezés, vagyis azt az állapotot előidézni, hogy a külföldi támogatással már bőven ellátott spanyol vörösek túlerőbe jussanak a magukra hagyott nemzetiekkel szemben.

A Stampa hasonló felfogással ír az angol-francia kezdeményezésről. Együttal azt mondja, hogy a spanyolországi polgárháború elnyújtásában az orosz szovjet után a francia népfrent a legbűnösebb.

ANGOL TORPEDÓHAJÓ ÉRTESETETTE A NÉMET KORMÁNYT A „PALOS” SORSÁRÓL.

Bordeauxból jelentik: St. Jean de Luz-i jelentés szerint a kikötőben horgonyzó angol hajók megerősítik azt az értesülést, hogy amikor a „Palos” gőzöst a vörösek feltartóztatták, a közelben tartózkodó egyik angol torpedóhajó kérdést intézett a „Palos”-hoz, nincs-e szüksége segítségre. A hajó parancsnoka azt válaszolta, hogy segítségre nincs szüksége, csak arra kéri, hogy értesítse a német kormányt.

Párizsból jelentik: A „Petit Parisien” szerint hirtelen jár, hogy Hitler német birodalmi vezér és kancellár a Spanyolországba küldött

önkéntesek ügyében kezdeményező lépést tesz és ellenőrzésre vonatkozó javaslatot terjeszt elő

ÚJABB KILENC REPÜLŐGÉPET VÁSÁROLT A SZOVJET CABALLERO SZÁMÁRA.

Newyorkból jelentik: Egy holland cég megvásárolta az „Amerikai Repülővállalatok” nevű társaság kilenc repülőgépet. Megállapítható hogy a repülőgépeket a szovjet vásároltatta Caballero számára.

Blum francia miniszterelnök az év utolsó napján rádióbeszédet mond a nemzetközi helyzetről

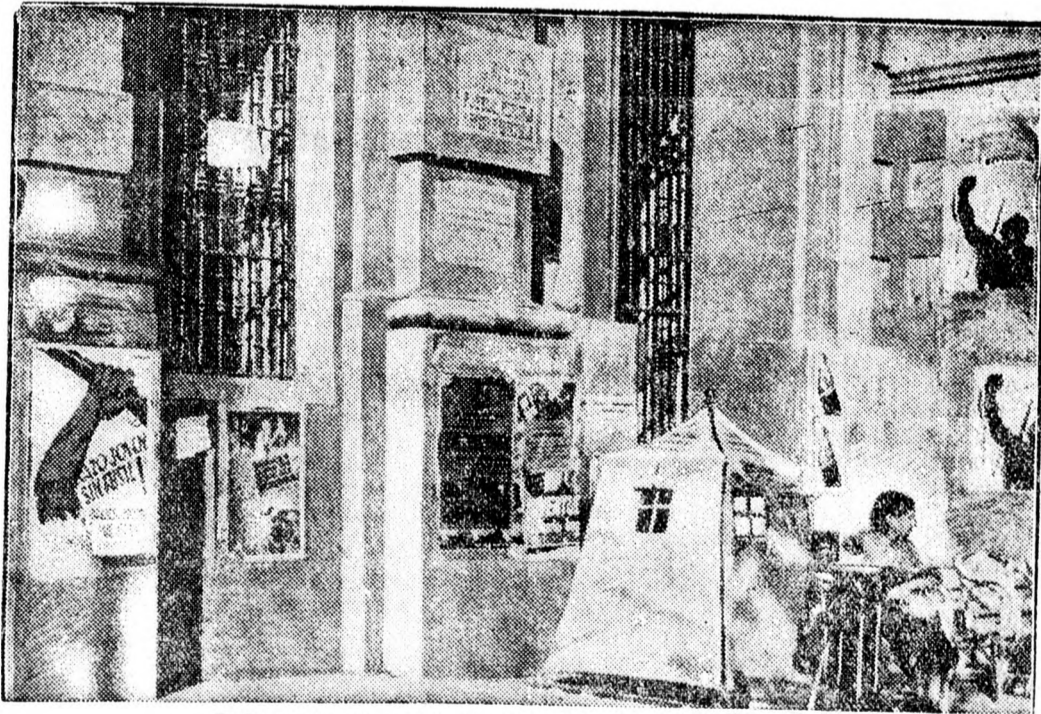
A francia képviselőház egyhangúlag megszavazta a lengyel kölcönt

Párizsból jelentik: Blum miniszterelnök Szilveszterkor rádióbeszédet intéz a francia néphez. A beszédben ismertetni fogja a kormány álláspontját a jelenlegi nemzetközi helyzettel kapcsolatban.

Párizsból jelentik: A francia kamara kedden vita nélkül megszavazott egy törvényjavaslatot, melynek értelmében 1750 millió frankot fordítanak nemzetvédelmi kiadásokra. Ugyancsak a keddi ülésen megszavazta a képviselőház a Lengyelországnak nyújtandó kölcsönjavaslatát.

Az ülésen Delbos külügyminiszter is felszólalt.

— A lengyel kormány — mondotta többek között — pénzügyi támogatásért fordult hozzánk, mert szilárd pénzügyi helyzete ellenére sem képes a halaszthatatlan közmunkákat végrehajtani. A Lengyelországhoz fűződő barátságunk arra kötelez bennünket, hogy segítségére siessünk a lengyel kormánynak. Ennek ellenében Lengyelország nagyarányú megrendeléseket tesz Franciaországban nemzetvédelmi célokra.

Bolsevista plakátok a madridi templomok falain.

A spanyol polgárháború változatlan elkeseredéssel tombol. A vörösek Madrid ősrégi templomainak falait is telemszították háborúra uszító plakátokkal. Közönségtől jól láthatók a bolsevista plakátok, amelyek éktelemlük a régi, szép templom falait.

A kétszázéves „Metamorphosis Transsylvaniae”

Ismerteti: Péter János dr

Még pár napunk van az évből, mely kétszázéves forduló ideje annak, hogy létrejött az egykori történelmi Transsylvania egyik legérdekesebb szellemi alkotása, a röviden „Metamorphosis Transsylvaniae”-nak nevezett könyv. Altorjai báró Apor Péter írta, ki nevezetes embere volt a maga korának, s ki azért is megérdemli hálás emlékeztetnünk, mert népe és vallása iránti hűségben is kiemelkedő példát mutatott a jövőnek.

Apor Péter ősrégi székely családból származott, mely eredetét a hagyományok szerint Arpad fejedelem második fiáig tudta fölvenni. Maga Apor Péter 1676-ban született, édesapja Apor János volt, édesanyja Vajna Katalin. Még féléves korában elvesztette szüleit, kik pestisben haltak el. A kis gyermek gondozását nagybátyja, Apor István vette át, ki az akkori erdélyi fejedelemség kincstárnoka volt, s egyike a legbuzgóbb katolikus főuraknak és előjárta a katolikus közélet szervező, fenntartó és pártfogó nagyjai között. Az ő emléke is fennmaradt sok olyan közművelődési és egyházi célú alapítványban, melynek ma is áldásos hasznát látja a transylván katolicizmus.

Apor István irányítása szerint folyt az Apor Péter középiskolai és főiskolai taníttatása a jezsuiták akkori kolozsvári és nagyszombati intézeteiben. Tanulmányait a bölcsészeti-doktori fokozat elnyerésével fejezte be, s tanárai magaslatú dicsérettel emelték ki igen kiváló tudományos készségét és jellembeli szép tulajdonságait. Már az 1699-ik évben Küküllő vármegye főispánja lett, s attól kezdve egész 1752-ben bekövetkezett haláláig közpályán állott.

Közben része volt a Rákóczi fejedelem szabadságharca miatt Erdélyre költözött hányattatásokban. Ő maga is 1705 októberében Rákóczi pártjára állott, de amiatt 1706 januárjában Rabutin császári hadvezér fogságába esett, s 22 hónapig kellett abban szenvednie. Azonban kínos igazoló eljárás után visszakapta javait és hivatalát, illetve a Seps-i, Kézdi- és Orbai-szék közös gyűlése őt 1708-ban főkirálybíróvá választotta. Hivatalában kiváló kormányzó és igazgató képességeiről adott tanubizonyságot. A székelyek területét megvédte egy tatárberetéstől, aztán megküzdött egy pestisjárvány miatt támadt társadalmi felfordulással és családja ügyes-bajos dolgai érdekelték, hápét az éhínségtől. Kiváló érdemei jutalmul 1713-ban báróságot kapott III. Károly királytól, majd 1730-ban is további királyi kitüntetésben részesült.

Több gyermekkel megáldott volt a házasa, s gyermekei nevelésére is odaadó gondot fordított.

Azonban Apor Pétert nemcsak a közügyek és családja ügyes-bajos dolgai érdekelték, hanem a tudomány, az ismeretek gazdag kincsei és azok tárháza: a könyvek. Mindig a maga legnagyobb „mulatságának” vallotta azt, ha emlékeit leírhatta. Több művet alkotott, melyek családtörténeti adatkincsek mindmaiglan. Ezek közül legismertebb és legnevezetesebb az a „Metamorphosis Transsylvaniae”, melyről most, megalkotásának kétszázéves fordulóján megemlékezni akarunk.

A Metamorphosis írójára már a könyv terjedelmes címében megmondja művének célját. Megörökíteni kívánta, hogy „Erdélynek régi együgyű alázatos ideiben való gazdaságából” hogyan történt „ez mostani kevély, cifra felfordult állapotjában koldusságra való változása a náj módi miatt.” Es aztán így folytatja a zamatos címről: „...Milyen amint életében sohasem kapott, hanem Erdélynek régi, alázatos együgyűségében holtig megmaradt, úgy a következő maradvánaink örökös emlékeztetire írt le hazája felfordult állapotján szánakodó igaz haza-fia és gyökeres székely báró Altorjai Apor Péter. Végezte pedig el munkáját az 1736. és életének 60-ik esztendejében alsó-torjai udvarházánál.”

Bevezetőül azt is közli, hogy gondolkodott, vajjon latinul vagy magyarul írja-e művét. Végül is a magyar mellett maradt, hogy a dolgokat tisztábban és többek számára érthetően írassa le.

Az első fejezetben bővebben is kifejti műve célját; ott szomorkás zsörtölődéssel mindjárt mondja: „Oka pedig ezen írásomnak az, hogy mivel ab anno 1687, az mely esztendőben az német legelsőbb bejőve, az oltától fogva látom, minden esztendőben új új mód, avagy az német mondja. Náj módi vagyon, úgyhogy mentől inkább szegényedünk, annál nagyobb titulusra és cifrább paszomántos köntösökre vágyunk és már az atyáink szokott eledelit meg sem ehetjük, ha csak német szakácsunk nincsen és különbnél különféle drága étkeket nem főz; hogy azért azon időbeli ősi szokás, az melyben az, mint másutt is íram, más munkában, midőn erát pinguissimus vitulus et rarissimus titulus, maradvánknak épen feledékenységben ne menjen, az mi kevés eszembe jut, leírom”.

Azután tizenkét cikkelyben következnek a megörökítésre érdemeseknek ítélt dolgok a következő címek szerint: 1. a titulusokról, 2. az vendégségről és ebédéről és vacsoráról, 3. az fejedelem ebédéről és vacsorájáról, 4. a régi erdélyiek köntöséről, 5. az erdélyiek régi nyájaságáról és utazásáról, 6. micsoda szekereken jártak magok régen az erdélyiek, 7. miképpen rakták meg s miképpen jártanak az leírt kocsi-kon, hintókon az régi magyarok, 8. az régi erdélyiek lakodalmiről és házasságiról, 9. az régi erdélyiek temetésiről, 10. az erdélyi tisztességekről, 11. az erdélyi régi esküvésről és szitkozásáról, alázatosságáról, 12. az catholica religióról.

Az egész mű fontos forrása a művelődéstörténetnek és kedves olvasmánya az erdélyi mult idők iránt érdeklődőknek. A címek szerinti általános tartalmi áttekintésen kívül egyes részletek külön is érdemesek a kiemelésre.

A címekről megtudjuk, hogy a fejedelmi korban a méltóságos, nagyságos címet nem osztogatták oly nagylelkűen az emberek egymásnak. Apor gyermekkorában mindössze 12 nagyságos úr volt Erdélyben. A méltóságos cím csak a fejedelmet illette. A nagy, gazdag főembereknek is csak így mondták: uram, kegyelmed. „Nem valának csásos, csigos uramok mindnyájon”. (L. az 1927. kiadás 37. l.)

„Az kinek falat vert apja az kerekben,
Némely ma haragszik ha nincs úri névben”.

(Művei I. 60. l.)

Ezelőtt 250 évvel kezdődött az előkelő családoknak nagyobb számban grófi, bárói rangra emelése. Ekkor kapták a bárói rangot Altorjai Apor István és Zabolai Mikos Mihály, néhány

Segítség és gyógyulás minden tüdőbetegnek.

A tüdőbaj megelőzése és gyógyítása

Írta: **Dr Müller Vilmos** ig.-főorvos, tanácsos.

E könyv szerzője a tüdőbetegségek ismert szakorvosa **Dr Müller Vilmos** egészségügyi főtanácsos, főorvos 130 oldalas könyvében arról ír, miként lehet a legyengült, beteg szervezetet ismét helyreállítani. Legfontosabb a tüdőbajoknál a megfelelő táplálkozás és a helyes életmód. A kiváló szakorvos szerint nemcsak a könnyű lefolyású tüdőbajoknál, hanem a legsúlyosabb esetekben is teljes gyógyulás áll be, ha a beteg esetleg e műben foglalt álcást-hozó, értékes tanácsokat követi.

Hogyan éljen, hogy meggyógyuljon a tüdőbeteg ember, arra tanít ez a könyv.

Ara csak 105 lel.

Kapható kiadóhivatalunkban.

évvel később pedig mindketten grófok lettek. Köröspataki Kálnoki Sámuel is ekkor lett gróffá. A II. Rákóczi Ferenc szabadságharca után még többen kaptak rangemlést, de Apor megjegyzi, hogy igen soknak a vagyona nem volt megfelelő nagyságú a ranghoz képest.

Az étkezés egyszerű volt a legelőkelőbb uraknál is. A reggeli kávénak, herbateának, csokoládének híre sem volt, de még a rozsolisnak sem. Brassóban főzött fahéjvizet, aquavitát, égettort ittak reggelre. Az égettortba néha fűgét vagy néhány szem mazsolaszólt tettek, megmeztették, aztán az égettort meggyújtották s a tálban kanállal keverték. Azután a lángot eloltván, az égettort megitták, a fűgét, mazsolát utána megették. A férfiak reggeli itálnak a jó, finom, édes-csipős úrmös bort is itták, „mert nem vala olyan paszomántos gyomrok, mint a mostaniaknak”. Étkezni napjában kétszer étkeztek. Délelőtt tízkor volt az ebéd; délután hatkor a vacsora. Az ételeik is lehetőleg egyszerűek voltak: disznóláb tormával, káposzta tehénhússal, lúdhússal, szalonnával, télben új disznóhússal, tehénhús árpakásával, rizskásával, murekkel, petrezselyemmel, nyáron új borsóval, lúd törött lével, tyúk sült fohagymával, ecettel, szalonnával, borsó héjalva szalonnával vagy disznóhússal, berbécsűs spékkel vagy tárkonyval vagy ecettel, téhen v. disznóhús kaszálóléval, ennél s az káposztánál „magyar gyomorhoz illendőbb étket nem tartának az régi időben”. Készítették a nyulat fekete lével, csukát tormával vagy szürke lével. Ételeiket kaporral szerették fűszerezni.

Az evésszokásokról is megemlékezik a Metamorphosis. Kést senkinek sem adtak be; mindenkinél hátul az övében hüvelyben tartott kése volt. Azzal ettek, evés után a kést visszatették a hüvelyébe és hátul az övébe szúrták. Étkezés előtt azonban az inas elkérte, megtisztította, úgy adta oda urának. Aki kényelmeskedésből az inasánál tartotta kését, könnyen gúny tárgya lett.

Régebben inkább fatányérról ettek, az ón tányér ritka volt. Mikor az óntányér divatba kezdett jönni, egyik főúr kis fatányérokat csináltatott, azokat az óntányér középebe tette s így mégis fatányérról evett. Aztán még csudálkozunk, ha ilyen tisztés mult mellett a fatányér olyan kedvelt étel volt a kurtakorcsmák barátainak! Az italk feladása fazekakban történt. „Elsőben is, mikor annak volt az ideje, veres mázatlan fazékban beadták az úrmös bort, azután megint hasonló fazékban másféle bort”. „Nem vala ekkor híre az karafinának, mert ha elérhető volna, hogy: karafin, más megharagudott volna, mert azt gondolta volna, hogy kurafiazod!” „Két kézzel beadják vala az asztalhoz az nagy veres fazék bort, két kézzel veszik vala az asztalhoz bé, két kézzel fogván, úgy hajtják vala fel, mégis jóüzien esik vala”. Azonban az asszonyoknak ezüst pohárban adtak be bort, de ők mondani alig mártották meg az ajkukat benne s rendre úgy adták előbb. A második fogás után bekért a gazda hol két, hol három ejteles fazekat, hol segesvári ejteles viaszos szép új kupát, azokat másod-, harmad-, vagy negyedmagával elköszönte s úgy ittak a gyümölcs beadásáig. A régiak a kissé csipős új bort szerették, még az asztali szolga is neheztelte, ha őbert adtak neki. A gyümölcs beadásakor a vendég szolgálja is bementek az ebédő palotába, ahol nagy veres fazékban vagy nagy ezüst pohárban adtak bort.

Az ezüst pohár, kupa használata gyakorlati haszonnal is járt, mert ha gazdája hirtelen megszorult, zálogba tehetette s mindjárt volt pénze. „Lássuk ejtsd el az üveget, valyon jó-e az cserepe? Igyekezzél zálogba vetni, ha valy ad-e valaki pénzt zálogjára?” A kristály poharak használata 1686-ban vette kezdetét. A Metamorphosis írása idejében már annyira el volt terjedve a kristály poharak használata, hogy Apor zsémbeskedve mondja: „Nézd meg, most egy varga sem ihatik, hacsak kristályból nem adsz innya”. „Szegény Erdély csak ezen bolond-ságra ma hány ezer forintot megyen ki!”

Lakomák alkalmával, miután az asztaltól felkeltek, kezdetét vette a tánc. A hegedű, duda, néhol a furulya és cimbalom hangjára járták a különböző régi táncokat: a lapockás, egeres, gyertyás, stíveges táncot, a lengyel változót. Nem ugrándoztak kecskek módjára, hanem szép halkkal járták, közben gyakorta kiáltván: Háron a tánc! De már a mű megírása idején a régi táncok kezdtek divatjukat műlni. „Most az ilyeneknek semmi keleti nincsen, sem a szép lassú magyar táncnak, hanem azt kiáltják: „Vonzad az német, francia, tót táncot, úgy ugrának mind az legény, mind az leány, mint a kecskék”.

(Befejezése következik.)

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
KÖLÖNLETES ÁRAK: Hét napra 200, két hétre 300, fél évre 400, egy évre 500, egy évre 700 lejt.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat sem örnék meg és nem adunk vissza. Cikkre válaszlevegőre magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

Az időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Erősülő légáramlás, magasabb helyeken egyelőre derült idővel. A hőmérséklet változatlan, helyenként esetleg kisebb emelkedéssel.

KAPOLNÁT SZENTELNEK AZ URALKODÓ JELENLÉTEBEN SINAIAN. *Bucuresti. Saját tud.* A „Magyar Lapok” is megírta annakidején, hogy a királynak egyik transzylvániai vadászaton nagyon megtetszett egy kis falusi görög katolikus templomocska és azt fel akarja építtetni Sinaian is. A templom azóta el is készült s szombaton Ófelsége, a pátriárka és a kormány jelenlétében ünnepélyes külsőségek között fel is szentelik.

ÚJÉVI ZÁRÓRA RENDELET. Az oradeai rendőrközpontja a január elseji záróra és munkaszünetre vonatkozólag az alábbi jelentést adta ki: Január 1-én — a belügyminisztérium rendelkezése értelmében — szigorított munkaszünet lesz. Az erre vonatkozó összes rendelkezések betartandók. A Szilveszter-esti záróra felfüggesztésére vonatkozólag a rendőrközpontja holnap bocsátja ki a megfelelő hirdetményt.

KETTŐS GYÁSZ A HABSBURG-CSALÁDBAN. *Bécsből jelentik: Habsburg Mária főhercegnő, Ferenc Saluator főherceg leánya, 35 éves korában, a tiroli Hallban, szerdán elhunyt.* — *Budapestről jelentik: Frigyes főherceg szerdán reggel 8 óra 10 perckor 80 éves korában meghalt. Frigyes főherceg volt a Habsburg-család legidősebb tagja és Magyarország legnagyobb birtokosa. 1856 április 4-én született. A katonai pályán igen gyorsan emelkedett. 1889-ben már a pozsonyi ötödik hadtest parancsnoka volt és Albrecht főherceg halála után, 1895-ben a tescheni hercegi címet kapta. Gazdaságait mintagazdaságokká fejlesztette s az ő tescheni birtokáról került forgalomba a híres tescheni vaj. Bélyei kastélyában II. Vilmos volt német császárt is gyakran vendégül látta. Gyermekei közül Albrecht főherceg igen nagy népszerűségnek örvend Magyarországon s több ízben úgy emlegették, mint a szabad királyválasztók királyjelöltjét.*

Ügyeljünk a levelek címzésére és felbélyegzésére. Az oradeai postaigazgatóság felhívja a közönség figyelmét arra, hogy nagyon sok levelet nem tudnak kézbesíteni amiatt, mert hiányos a címzés vagy nincs kellően felbélyegezve a postai küldemény. Tekintettel arra, hogy az ünnepek alatt a postai forgalom hatalmas arányban megnagyobbodik, az ilyen levelek csak megnehezítik a kézbesítési eljárást. Azért a postaigazgatóság kéri a közönséget, hogy a címzéseket és a felbélyegzést a legpontosabban lássa el. A fővárosba küldött levelekre föl kell írni a postakörület számát és nem csupán az utca nevét és a házszámot. A bélyegeket pedig mindig a boríték jobb felső sarkára kell ragasztani a könnyebb kezelés érdekében. A postaigazgatóság kérésének teljesítésével a közönség saját érdekeit szolgálja.

Börtönben halt meg Röser, a budapesti hamis-érettségigyaros. Budapestről jelentik: Röser Edwin, a nagy sportmecenás, az MTK és az uszószevetség megalapítója, ma 61 éves korában a budapesti gyűjtőfogházban meghalt. Miat ismeretes, ő volt a Röser-iskola igazgatója és éveken keresztül bűnvádi eljárást indítottak ellene, szabálytalan érettségi bizonyítványok kibocsátása miatt. Annakidején háromszemélyi börtönre ítélték és a nyáron, amikor már büntetésének egy részét kitöltötte, kiengedték a fogságból, mert súlyosan megbetegedett. Két hónappal ezelőtt ismét bevonult, hogy hátralevő büntetését kitöltse. Így érte mégis a fogságban a halál.

Zürichi zárlat. Párizs 20.31 háromnegyed, London 21.36 fél, Newyork 435.12, Brüsszel 73.35, Milánó 22.02 fél, Amszterdam 238.15, Berlin 175. Bécs — schilling 79.25, Prága 15.22 fél, Varsó 82, Belgrád 10, Bucuresti 325.

Megalkuvás nélkül

törnek előre a kor új irányai egytől-egyig: az országokat felperzselő bolsevizmus épügy, mint a diadalmas fascizmus vagy nemzeti szocializmus. Ez egyetlen közös jegyük. De az a jegy: a diadal jegye, a győzelemé, amit csak így érhettek el, megalkuvás nélkül.

Ez a meg nem alkuvás őrvongott az égő Oroszország gyűlevész tanácsaiban, akik éhség, hideg és egy egész világ ellenséges ellenállása közt fel tudták vázolni annakidején az Ötéves Terv gigantikus álmát, be tudták fogni az ifjúságot, úgyhogy ma ennek erői hajtják az új Oroszország motorjait, amelyek immár az egész világ bolsevizálására vannak beállítva.

Ez a meg nem alkuvás rohant végig a fascizmus első fanatikusaival a Via Appián, a Rómába való bevonulásnak minden ellen fellázadó halálugrásában és ez élteti ma is a fascizmust és segíti szinte hallatlan eredményekhez...

Ez a meg nem alkuvás tartott Hitler körül minden máshonnét kizökkenett kétségbeesetteket, szervezetetett velük rohamcsapatokat, dolgoztatott ki új dogmatikát... s ma sem alkuszna: vakon hisznek a maguk elméletének igazában.

Mily imponálóan hatnak ezek a meg nem alkuvások — pedig csak felfelé fröccsenő tajték-darabok a világtörténelem roppant hullámverésében.

Van azonban egy gondolat, amely már ezerkilencszáz év óta nem alkuszik meg senkivel és semmivel. E gondolat nagy elindítója szintén nem alkudott meg sem kufárokkal, sem bölcselőkkel, sem császári helytartókkal. Vértanui nem alkudtak meg a tüzzel, bárdal és a forró olajjal. Hittudósai: hatalmas császárokkal. Pápai: a világtörténelem földrengéseivel.

Folytatni lehetne a sort szakadatlan ütemben tovább. De nem folytatjuk, hanem megkérdezzük: Ez a nagy, ez a szent, ez az örök isteni keresztény gondolat: miért nem érvényesül hát a napi élet minden vonatkozásában? Miért nincs átütő ereje?

Soha nem látott kataklizmák világában élünk.

Már nem csak Kelet, de Nyugat felől is vérpiros az ég alja.

Szemünk láttára patakokban ömlik a vértanui vér, akárcsak a Diokleciánok idejében.

A mártírok ezreit termeli ki az égő Spanyolország földje.

Egy haldokló aggastyán-pápa halálos ágyán is a nagy Veszélyt kiáltja a világba...

S a keresztény világ mégsem döbben rá a félelmetes valóságra!

A csaknem kétezeréves, nagy, szent, isteni keresztény gondolat vesztett értékéből, átütő erejéből?

Nem: csak nincs e gondolatnak elég megalkuvás nélküli képviselője. Nincs milliós tömegekben elég keresztény öntudat.

Keresztény öntudat! — Ezt hirdeti már öt teljes esztendő óta a „Magyar Lapok”. De talán sohasem volt annyira aktuális ez a két szó: keresztény öntudat — mint most.

Élő, tevékeny, meg nem alkuvó keresztény öntudat: ezt akarja szolgálni a mai válságos világban egy újabb lustrumot át a maga tehetségéhez képest a „Magyar Lapok”. Ebben és ehhez kéri olvasói lelkes táborának áldozatos segítségét a

MAGYAR LAPOK
szerkesztősége.

Halálozás. Szerda reggel kínos szenvedés után 60 éves korában Oradean elhunyt Mayercsik Lenke, a város régi uritársadalmának egyik ismert tagja. Az elhunyt urinőt néhány nappal ezelőtt tüdőgyulladás támadta meg, melyel szervezete nem tudott megbirkózni. Mayercsik Lenkét kiterjedt rokonság gyászolja. Édesatyja, Mayercsik Ferenc, régebben a városi árvaszék ülnöke volt, bátyja ifj. Mayercsik Ferenc pedig, akit ifjúságában ragadott el a halál, szintén a város tisztviselői karában teljesített szolgálatot. Mayercsik Lenke temetése csütörtökön délután megy végbe a Rulikovszky-temető kápolnájából a római katolikus anyaszentegyház szertartása szerint.

Munkanélküliek segélyezése Clujon. Saját tud. Transsylvania fővárosában már december 1-én meg kellett volna kezdjék a munkanélküliek segélyezését. A munkanélküliek már hetekkel ezelőtt megezték az „ostromot” a kerületi kapitányságok és a városkormányzat, azonban eredménytelenül. A reménykedő munkanélkülieket a közigazgatási kerületeknél azzal utasították el, hogy még mindig nem kaptak hivatalos értesítést a munkanélküliek összeírására vonatkozólag. Több heti kérelmezés és sürgetés után aztán végre most elrendelték, hogy a kerületi kapitányságok azonnal kezdjék meg az összeírást. Dragan polgármester utasította a pénzügyi osztályt, hogy haladéktalanul utalják ki a népkonyha részére a 160 ezer lejt. Dr Vlad főorvos azonnal intézkedett, hogy a népkonyhák a legközelebbi időn belül nyissák meg. Így előreláthatólag még ezen a héten megkezdik a szegények ételmezését. Csütörtök délelőtt a városi munkanélküliek segélyező bizottság rendkívüli ülést tart a városházán, hogy a segélyezés minden részletét aprólékosan megvitassa.

Arzendráma a Tisza mentén. Prágából jelentik: Karácsonykor Tiszaborkuton egy Sztancuk nevű gazdálkodó két kisgyermeké gyanus körülmények között meghalt. A faluban mérgezést gyanítottak. A boncolás valóban arzénmérgezést állapított meg. Sztancuknak áprilisban halt meg az első felesége, szintén arzénmérgezés következtében. Sztancuk aztán elhalt felesége nővérét vette nőül. Mindkettőjüket letartóztatták.

Kühár Flóris:
Bacslangok, sicak,
kupalák Ara 40 lei és portó.
 Tanulmányok és utijegyzetek.
 Kaptaó könyvostálvunkban.

SZABADLÁBRA HELYEZTÉK CALATORESCUT. *Bucuresti. Saját tud.* Ma délelőtt szabadlábura helyezték Calatorescu rendőrfelügyelőt, akit az ismeretes belga devizabotrányban ítélték el. Büntetésének háromnegyed részét elengedték.

Satu-Maren is nagyszabású építkezésre készül a betegsegélyző. Saját tud. Februárban adják ki vállalatba a satumarei új betegsegélyző palota építését, amelyre egyelőre 10 millió lejt irányoztak elő. A palota 3 emeletes lesz, két utcára nyíló homlokzattal, két felvonóval, központi fűtés stb. A város legszebb épülete lesz az új palota, amelynek építéséhez már márciusban hozzákezdnek.

ROMANIA ÖKÖLVIVÓBAJNOKÁT SZERZŐDTETI TITKÁRÁNAK AL CAPONE ALVEZÉRE. *Bucurestiből jelentik: Sikovszky, Al. Capone hajdani „szárnysegéde” ugyan kijelentette, hogy elhagyja Románia területét és keletre utazik, mert nagyon idegesíti a rendőrség túlságos érdeklődése, szándékát azonban egyelőre, nem váltotta valóra, mert a karácsonyi ünnepeket egyelőre még Sinaian töltötte. Sikovszky, aki természetesen Sinaian is nagy feltűnést keltett, a Palace-szállodában szállott meg és mint bankár jelentette be magát. Sikovszky különben érdekes tervvel foglalkozik. Sikovszky ajánlatot tett Spakownak, Romániának az összes sulycsoportokból ökölvívó bajnoka, kivándorlási szándékkal foglalkozik. Sikovszky ajánlatot tett Spakownak, hogy titkáruul szerződteti, miután ugylátszik nagy szükség van egészséges, kemény öklökre. Spakow egyelőre még nem adott választ Sikovszkynak, hogy elfogadja-e ajánlatát, vagy pedig nem. Tegnap különben közölték Sikovszkival, hogy nem hosszabbítják meg tartózkodási engedélyét és január 15-én el kell hagynia az ország területét.*

A halálraítelt Strasser Károly védője védené elmeállapotának megvizsgálását kéri. Bécsből jelentik: A leobeni bíróság, mint ismeretes Farcasanuné bucaresti uriaszony meggyilkolása miatt kötéláltali halálra ítélte Strasser Károly budapesti származású fiatal főiskolai hallgatót. A gyilkos védője semmisségi panaszt nyújtott be a legfelsőbb bírósághoz, amelyben a halálos ítélet megváltoztatását kéri a következő okok alapján: Az ítélet Strasser Károlyt egyedüli tettesnek mondja ki, holott bebizonyított dolog, hogy a gyilkosságot nem egyedül követte el. Strasser nem beszámítható és ezért újból indítványozza a védő, hogy vizsgálják meg elmebeli állapotát. Végül kétségbevonja a védő a bíróság hatáskörét és megállapítja, hogy a bíróság túllépte azt,

Vidékre is bizottság száll ki az iparigazolványok és munkakönyvek kicserélésére

Még mindig nem rendezték a salontai Ipartestület vagyonának ügyét

Oradea. Saját tud. Egyik utóbbi számunkban hirt adtunk arról, hogy az iparigazolványok és a munkakönyvek legvégső határidejeként 1937. január 31-ét állapították meg. Annakidején sokat foglalkoztunk lapunk hasábjain az iparigazolványok és a munkakönyvek ügyével és feltártuk a vidéki munkásság és iparosság lehetetlen helyzetét, hogy mennyire ki vannak ezek szolgáltatva a „kijárók” és az „elintézők” tulkapásainak.

Lapunk munkatársa több ízben felhívta a kamara elnökségének figyelmét a vidékiek tarthatatlan helyzete miatt, azonban mindannyiszor azt a választ kapta, hogy nem áll rendelkezésükre elég hivatalnok személyzet s nem tudnak a vidéki községekbe is küldeni egy hivatalnokot, aki beszedje a könyveket. A napokban a megszüntetett Ipartestület vagyonának ügyében az oradeai Munkakamara vezetősége és Clonda munkügyi felügyelő kiszállottak Salontára és összehívták az iparosokat és munkásokat és rövid előadás keretében ismertették a munkakönyvek beszerelése körüli teendőket, majd a munkásság és iparosság kérésére elhatározta a kamara veze-

tősége, hogy újév után úgy Salontára, mint a többi nagyobb vidéki községekbe kiküldenek egy-egy hivatalnokot, aki összegyűjti a még künnlevő munkakönyveket és iparigazolványokat.

Mondanunk sem kell, hogy a munkakamarának ezt az intézkedését a legteljesebb megelégedéssel fogadják a vidéki munkások és iparosok.

A megszüntetett salontai Ipartestület vagyonának hovatartozását még a mostani kiszállással sem tudták rendezni és az oradeai Munkakamara az Ipartestület vagyonának jelenlegi kezelője, csupán azt az intézkedést tette, hogy felmondott azoknak, akik az Ipartestület helyiségét jelenleg bérlik, mert — állítólag — nem fizetik rendszeresen a szerződésben vállalt bérleti összeget. A helyiségeket lepecsételték és a Munkakamara új árlejtést ír ki a helyiségek bérletére.

Moga Matei, az oradeai Munkakamara elnöke kijelentette munkatársunknak, hogy addig is, míg nem döntenek az Ipartestület vagyonának hovatartozásáról, a kamara lelkiismeretesen fogja kezelni a salontai iparosok vagyonát.

Marjalaky Tibor.

GYANUS KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT MEGHALT A LAPPÓ-MOZGALOM VEZÉRE. Helsinkiből jelentik: Kocsoia, a lappó-mozgalom vezére, a napokban gyanus körülmények között elhunyt. Temetése kedden volt s azon sokezer híve jelent meg. A hirtelen halál okát még nem sikerült tisztázni. A boncolás eredményét csak két hét múlva hozzák nyilvánosságra.

Rosz bizonyítványa miatt megszökött egy aradi kisdíák. Aradról jelentik: Ditrich Ferenc Gradste, Dionisie-utca 33. szám alatt lakó vagongyári lakatos bejelentette a központi rendőrség bűnügyi osztályán, hogy Ottó nevű 13 éves fia még az elmúlt héten eltűnt és azóta nem adott életjelet magáról. Ditrich Ottó az aradul-noui gimnázium II. osztályának volt a tanulója és december 23-án délelőtt 11 órakor azzal távozott el hazulról, hogy az iskolába megy a bizonyítványáért. Ettől kezdve azután nem látták többé a szülei. A kétségbeesett szülők valószínűnek tartják, hogy gyermekük rosz bizonyítványt kapott és félelmében elbujdosott. Ezért érdeklődtek az Aradon és a megyében lakó rokonoknál, nem járt-e náluk a kis diák, eddig azonban eredménytelenül. Ditrich Ottó eltűnésekor barna kabátot, barna cipőt és az aradul-noui gimnázium egyenruháját viselte. Karján G. A. N. 10 jelzésű karcsám volt. A fiu szőke, kissé sápadt, kék szemű, vannak és nyulánk természetű. Beszéli a román, magyar és német nyelvet.

Az angol királyi korona és a koronaékszerek

Májusban koronázzák VI. Györgyöt Anglia királyává. Képünkön látható a királyi korona a koronaékszerekkel, melyek együttesen 30 ezer angol fontot érnek

Visszavonult a párizsi angol nagykövet. Párizsból jelentik: Sir George Clarck, párizsi angol nagykövet megbízatásától visszavonul. Hir van arról, hogy Ronald Campbell, jelenlegi belgrádi követ lesz az utóda.

GALATIBAN MEGREKEDT A KIVITELRE VÁRÓ GABONA. Bucuresti. Saját tud. A két nagy dunai kikötőben, Brăilában és Galatiban nagy rakomány gabona van felhalmozva, de hajóhiány miatt egyelőre nem tudják rendeltetési helyére, Németországba szállítani a gabonát.

Elfogták Oradeán a nemzetközi kasszafuró társaság harmadik tagját is. Oradea. Saját tud. Beszámoltunk arról, hogy a rendőrség a napokban két orosz állampolgárt fogott el, akiket azzal gyanúsítanak, hogy egy nemzetközi kasszafuró társaság tagjai. Szerdán sikerült egy harmadik orosz is elfogni Oradeán s most már beigazolódtott a rendőrség feltevése, mert Szojkot Mózes, a most elfogott orosz, régi ismerőse az összes közép-európai rendőrségnek s körözőlevelet adott ki ellene a bécsi, eizenstadti, budapesti, bucaresti rendőrség. Ugy látszik a kasszafuró társaság Oradeát nagyon biztos városnak képzelte s csak szórakozni jöttek ide. Mindhármukat szórakozás, mulatozás közben fogták el.

TÖBB VÁROSBAN IS VOLT ZAHARINLERAKATA A SIGHETI CSEMPESZBANDÁNAK. Bucuresti. Saját tud. A „Capitala” mai száma újabb részleteket közöl a nagyszabású zaharincsempészséről. Berkovics a fővádlott rendőrségi kihallgatása után kiderült, hogy a zaharint nem Sighetből, hanem Galatiból vitték a fővárosba, mivel a csempészbándának az ország több városában volt lerakata. Stern a fővárosban várta a küldeményt, amelyet a vonat egyik félreeső fülkéjében helyeztek el.

A katonai zenekarok fuvós koncertje. Oradeán január 10-én este a hadtestparancsnokság rendezésében nagyszabású fuvós-hangverseny lesz a városi színházban. A 180 tagból álló katonai fuvószenekart Negelovechi karmester fogja vezényelni a 85-ik gyalogezredből. A hangverseny célja a javítási alap növelése, az oradeai katonai egyház, fenntartása és a katonai zenekar hangszereinek kibővítése. A nívós hangverseny programja a következő: 1. Kárpáti jelenet. Lazárescu szimfóniája. 2. Nyitány Wagner „Rienzi” című operájából. 3. Schubert egyveleg. 4. Román népdalok. 5. Nyitány (1812) Csajkovszky. A helybeli hadtestparancsnokság biztosra veszi, hogy a polgárság és az intézmények megértik a hangverseny céljait és ennek megfelelően támogatni fogják a rendezőseget, hogy mindegyikük sikerüljön. Jegyek elővételben is kaphatók a városi színház jegypénztáránál, valamint a hadtestparancsnokságnál.

Temetések. Székely János 64 éves CFR nyugdíjas meghalt. Temetése tegnap délután volt. (Erdélyi „Concordia”).

* VÉR-, BŐR- ÉS IDEGBAJOSOK Igyanak hetenként többször, reggel felkeléskor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez mindig alaposan kitisztítja és méregteleníti a gyomor-bélcsatornát s ezenkívül az emésztést és az anyagcserét is jótékonyan befolyásolja. Az orvosi tudomány legjelesebb képviselői már régóta hangoztatják, hogy a Ferenc József viz hatásával minden tekintetben meg vannak elégedve. Az orvosok ajánlják.

Elfogták a svéd követésen történt titokzatos lopás tettesét. Bucuresti. Saját tud. A fővárosi rendőrség többnapos erélyes nyomozása eredményre vezetett a svéd követésen történt rejtélyes lopás ügyében. Néhány nappal ezelőtt ugyanis ismeretlen tettes 200 ezer lei készpénzt és három aranygyűrűt emelt el a svéd követtől. A gyanúsítottát hiánytalanul megtalálták a lopott pénzt és az aranygyűrűket, de a tolvaj nevét, a további nyomozás érdekében, a rendőrség egyelőre nem közli az újságírókkal. Az sincs kizárva, hogy az előkelő társaság valamelyik tagjáról van szó.

Eltűnt egy kis gyerek. Cluj. Saját tud. Vadász Tibike nyolcéves clujji, C. Monostur 40. szám alatt lakó második elemista kisfiu, nyomtalanul eltűnt. A gyermek december 15-én reggel iskolába ment — és többé nem tért vissza. Őtözötte: világoskék szveter fehér csikkokkal, fehér báránybőr bunda, fekete harisnya és barna egész cipő. Haja szőke, szeme kék. A szülők nyomban az eltűnés után értesítették a rendőrséget, de mindeztideig nem sikerült a nyomára bukkanni.

A karácsonyi szeretet jegyében további pénzküldemények érkeztek címünkre, hogy Biró Istvánné (Oradea, Fácán-sor 3.) részére továbbítsuk A háromgyermekes munkanélküli család nevében is hálás köszönettel folytatjuk ezennel a beérkezett összegek nyugtázását: Páll Albert Zetza 50 lei, Asztalos Ferenc Sft.-Gheorghe 70, Kiss András Lazaresti 50, Bogdan Emil Batanii-Mari 100, Mészáros Lászlóné Sft.-Gheorghe 200, Oláh Böske Sft.-Gheorghe 100, Ludescher János Carei 100, Domonyáncz Péter Bozovici 100 leit.

VIGYÁZZ A SZIVEDRE!

Ebből az örökké aktuális könyvből a IV. kiadás most jelent meg!

Hogyan éljen a szívbajos ember?

Szívbaj, érelmeszesedés, vérnyomás.

Írta: dr. Bodon Károly egyetemi tanár.

A tartalomjegyzékből: A szívbetegek legfőbb tünetei: Gyengeség — A kifulladás — A szívdobogás — Szívtájéki fájdalom — A lélek és a szív — A szívbajok és egyéb bántalmak egymásra való cserehatása — A szívbajok keletkezésének egyéb okai — Toxinok — Baktériumok — Az emberi szervezet által termelt mérgek, belső mérgek, anyagcseremérgek — A szervezetbe kívülről bevitt mérgek — Sebzések, sérülések — Rendetlen életmód — Általános életrendi szabályok — Munka — Pihenés — Sport — Táplálkozás — Szeszitalok, kávé, tea — A dohányzás — Nemiélet, házasság — Az alvás — Az érelmeszesedés, vérnyomás — Meg lehet-e gyógyítani a szívbajokat? — A szívbetegek kezelése — Gyógyszeres kezelések — Étrendi kezelések — Klimaváltoztatás — Nyaralás — Torna, masszázs — Fürdőkúrák — Villamos kezelés — Ervágás — Lelki kezelés — Mikor forduljunk tehát orvoshoz?

Ára 95 lei és portó.

Kapható könyvosztályunkban.

* Modern szépség. A modernség: eredetiség, női báj és egy olyan egyéni varázs, amelynek segítségével a nő úgy a hivatásánál, mint pedig a házasságánál elérni célját. Ma már nem takarják el az arcot, hanem igenis igyekeznek azt felfedni és az arcon a lelket visszatükrözni. Üdeség, tisztaság, fiatalosság és egészség, szellem és báj, mindezek a bőrön kifejezésre lesznek juttatva, hogy ha Scherk-féle arcvizet használ, mely megóvja fiatalágát és üdeséget kölcsönöz. A Scherk arcviz megtisztítja a bőrt mélyen bent a pórusokban is intenzívebbé teszi a vérkeringést miáltal élénk és mosolygós arckifejezést is nyújt.

KÖZGAZDASÁG

Országszerte jelentékenyen fellendült a pénzügyi és kereskedelmi forgalom

Sok új vállalat alakult, a régiek pedig nagy összegekkel felemelték tőkéiket

Bucurestiből és a nagyobb vidéki városokból érkező jelentések a kereskedelem és pénzügyek örvendős fellendüléséről számolnak be. Folyton újabb vállalatok alakulnak, a régiek pedig — kevés kivétellel — felemelik tőkéjüket. Nemcsak a hivatalos lap hirdetmény-mellékletén, hanem a napi- és hetilapokban megjelent hivatalos közlemények is visszatükrözik ezt a fejlődést. Különösen a ruházati, a műszaki, a vas- és vegyipari üzemek és kereskedelmi cégek fejlődése mondható igen jelentékenynek úgy Aradon, mint Románia más nagyobb városaiban. Nem beszélünk most a legnagyobb gyárak szédületes fejlődéséről, csak annyit közlünk jellemzésül, hogy egy év-tized alatt, sőt néhány év folyamán a kis üzemekből nagy gyárak lettek. Például ismerünk olyan kötöttáru-gyárat, amely egy évtizeddel ezelőtt nagyon szerényen, alig néhány munkással kezdte meg működését és ma már százötven alkalmazottat foglalkoztat.

Egy vidéki városbeli harisnyagyár, amelyet hat évvel ezelőtt alapítottak 4 millió leiel, most 25 millió leire emeli alaptőkéjét és Bucurestibe költözik. Az Araddal szomszédos Hunedoara-megyében ötven millió leiel tőkével, de 121 millió gépberendezési műselyemgyár létesül. — Ugyancsak Severin-megyében a Bistra Marului folyón 4200 lóerős vizicőre berendezett villamosteleg épült. Az erőtelep kihasználására egy igen nagy vasgyári r.-t. 50 éves engedélyt kapott december közepétől számítva. A r.-t. három óriási vasgyára számára összesen 38 kilométer hosszú villamos vezetékeket fog pár hónapon belül építeni, amelynek kihasználási engedélye szintén ötven évre szól.

Szeptemberben 6 millió leiel tőkével alapítottak Bucurestiben egy textilgyárat, amelybe francia- és lengyelországi tőkét is fektettek. Ez a gyapjufonó-gyár pár héttel az építkezés megkezdése után 15 millió leire emelte fel alaptőkéjét, most pedig újabb 15 millió leiel tőkeemelését hajt végre. Az új részvényeket a francia tőkések jegyezték le és már januárban készpénzben 15 millió leiel fizetnek be, a többi befektetésre a nálunk befagyott követeléseket használják fel. — A holland Philips műszaki konzern rádiócső-gyárat akar nálunk alapítani.

Az egyik brasovi posztógyárat csak pár év előtt létesítették és most hatmillió leire emelte fel alaptőkéjét. — Románia legnagyobb pamutfonó üzege, mely csak egy évvel ezelőtt indult meg, most 80 millió leire emeli fel alaptőkéjét.

De a vegyipar sem marad ezek mögött. A német Farbenindustrie gyógyszertermékeinek romániai eladására 3 millió leiel alaptőkéjű részvénytársaságot alapít. Mint értesülünk, Satumaren cukorgyárat építenek. — Aszbeszt-cikkek előállítására Bucurestiben ipari r.-t. alakul, amelynek egyelőre hárommillió leiel lesz az alaptőkéje, de azt fokozatosan 10 mil-

lió leire emelik fel. — Több leu- és kenderfonó üzem alapítása is az előkészítés stádiumában van. — Egy bucuresti selyemgyár ötmillió leiel alaptőkéjét 12 millióra emelte fel. — A Concordia szénbánya a 30 millió leiel alaptőkéjét 38 millió leire emeli fel és az új részvényeket teljesen a régi részvénytulajdonosok veszik át e hó 31-ig. A vállalatnak Brasov- és Treiscaune-megyékben van szénbányája.

A legújabb alapítások közé tartoznak az alábbiak: „Exo” cím alatt mezőgazdasági termékek szállítására másfélmillió leiel alaptőkéjű r.-t. alakult. Ugyancsak a fővárosban egymillió leiel alaptőkével gabona-, gyümölcs- és olajmagvak exportjára r.-t. alakult. Egymillió leiel alaptőkéje van annak a részvénytársaságnak, amely mindenféle áruforgalmi üzletek lebonyolítására vállalkozik. — A sibiumegyei Cisanadie-ipari központban egy új pamutfonó vállalatot alapítottak 2 millió leiel alaptőkével. A vállalatba az egyik ismert nagyipari cég 900 ezer leiel értékben apportként vitte cisanadiei ingatlanát. A szükséges gépeket már elindították a külföldről. — Végül megemlítjük, hogy Bucurestiben egymillió leiel alaptőkével új mozgósínház nyílt meg.

Románia államadóssága 108 milliárd leiel. Bucurestiből jelentik: A „Lupta” kimutatást közlő Románia államadósságáról, amelyből kiviláglik, hogy Románia államadóssága 108 milliárd leiel tesz ki. A kimutatás 1936 április elsejével készült. A külföldi adósságok 79.4 milliárdot, a belföldi adósságok pedig 28.7 milliárdot tesznek ki. Románia tudvalevőleg a belföldi adósságoktól ezelvényeit mindig pontosan fizette. A külföldi adósságok kifizetése is pontosan történt annyiban, hogy a pénzügyminiszter az esedékes szelvények ellenértékét esedékeskor befizette a Nemzeti Banknál, azonban ezen összegeknek deviza formájában való átutalása csak oly módon volt lehetséges, ha az ehhez szükséges devizák rendelkezésre állottak. Maguk a külföldi államok tették lehetetlenné az államadóssági szelvényeknek devizában való átutalását, amikor különböző megszorító intézkedésekkel megnehezítették, részben lehetetlenné tették a romániai árucikkek kivételét, mert ilyen módon Románia nem juthatott az átutalás lebonyolításához szükséges devizákhoz.

Erősen csökkent az idén a gyümölcsexport. Bucurestiből jelentik: A külkereskedelmi hivatal most megjelent kimutatása szerint a múlt évben gyümölcsexportunk értéke 221 és fél millió leiel volt, de ez év első kilenc hónapjában csak 81 és fél millió leiel értékű gyümölcsöt exportáltunk. Beavatottak szerint ez év végéig a gyümölcsexportunk még a 150 millió leiel sem éri el, tehát több mint 700 millió leiel kevesebb bevételünk lesz az idén a gyümölcsexportból.

Búza 425—430 leiel. Az oradeai Mezőgazdasági Kamara a terménypiac tegnapi áraitól az alábbi hivatalos jelentést adta ki: Búza 425—430, rozs 300, tengeri 220, csöves tengeri 130, árpa 300, zab 280, bab 500, napraforgó 360—380, tőkemag 550, széna 150—160, lóhere-lucerna 130—200, szalma 35 leiel. A kővér sertés ára a tegnapi hetipiacon 18—22 leiel között mozgott.

Nyolcszáz kisbank sorsa bizonytalan

Fuzió vagy felszámolás?

Bucurestiből jelentik: A hivatalos kimutatások szerint több mint 800 bank sorsa még mindig bizonytalan. Ezeknek száma eredetileg 873 volt és ebből is 165 jelenleg kényszer-egyezségi eljárás vagy felszámolás alatt áll.

A számításba jöhető körülbelül hétszáz ilyen bank felének a megmaradt saját tőkéje olyan minimális, hogy az rentábilis működésre alig alkalmas és így ezek közül a banktörvény módosítása is nagyon keveset fog olyan helyzetbe juttatni, hogy hivatását zavartalanul betölthesse, akár „Casa de Credit Popular” formájában is, ha csak a kormány a Nemzeti Mezőgazdasági Hitelintézet felállításának keretében nem gondoskodik ezeknek a bankoknak a sorsáról. Ezek a bankok is tettek már kísérleteket fuziókra, a legtöbb esetben azonban sikertelenül. A banktörvény módosítása s a hitelélet helyreállítására irányuló program megvalósítása e bankok sorsát is el fogja dönteni. Ugyanis sok olyan vidéki nagyobb bank lesz hajlandó e bankok fuzionáltatására, amelyek a banktörvény módosítása után fognak e tekintetben határozni, amikor nyilvánvalóvá válik, hogy ezek a beolvasztó bankok jelenlegi tőkéikkel folytathatják-e tovább működésüket. Még ilyen kilátások mellett is mintegy hétszáz bank felének sorsa bizonytalan marad.

Az e csoportba tartozó bankok mérlege az előző évektől főleg abban fog különbözni, hogy az elmúlt év folyamán törekedtek a kiegyensúlyozott működésre és nem lehetetlen, hogy az 1936. évi mérleg számos ilyen banknál a fuzió alapját fogja képezni, a banktörvény módosítása esetén.

Szerkesztői üzenetek

O. S.-nek. Ha az Ön adótartozása fejében, a nővére tulajdonát képező tárgyakat foglalták le, úgy ez esetben a nővérenek a foglaltatási jegyzőkönyv keltétől számított 15 napon belül contestációval kell élnie, mert ennek elmulasztása a lefoglalt tárgyak elárverezését vonhatja maga után. Ugyancsak contestációt kell Önnek is beadnia fenti időpontban belül azért, mert iparának folytatásához szükséges gépet és egyéb anyagát lefoglalták, melyet a törvény tilt. Ajánljuk, hogy forduljon ügyvédhez.

BEKULDOTT HIREK

Baraolton december 26-án, a közönségnek igen kellemes szórakozásban volt része. A római katolikus iskola növendékei Khále Vilma és Petres Dénes vezetésével betlehemi játékokat adtak elő páratlan kedvességgel és sikerrel. Az előadás végén Huszár Ádám esperes-plébános köszönetet mondott a rendezőknek és a közönségnek. Kérte a közönséget, hogy a gyermekektől tanult karácsonyi gondolatokat vigyék magukkal.

A rojia montanai népszövetségi tagozat szép sikerrel adta elő karácsony másodnapján Gárdonyi: „A bor” c. színművét. A szereplők: Winkler Viktor, Gruber Gyula, Vuzdugán Ilonka, Székely Gizuska, Bartha Andrásné, Vuzdugán Mariska, Hónis József, Vuzdugán Irénke, Gruber Ferenc, Kovács Györgyné, ifj. Gruber Pál, Csónka Géza, Székely Pál, ifj. Gruber Gyula, Székely László, Gruber Róza, Gruber János, Székely Sándor, ifj. Gruber József, On Mária, mind kedves és teheres játékokkal, mint áldozatkész igyekezetükkel elismerésre méltót nyújtottak.

Kellemes és meleg ünnepe volt a petroseni római katolikus egyházközségnek karácsony másodnapján. E napon rendezték meg a leányegyesületek műsoros estélyüket. A munkás kaszinó hatalmas terme kicsinek bizonyult az érdeklődők befogadására. Nem is csaldódt a termet zsufofaság megtöltő közönség, mert a kitűnő rendezés és az új tagokkal bemutatkozó műkedvelőgárda valóban kellemes és vidám estét nyújtott, a Fruska c. vigiáték jól sikerült bemutatásával. Elismerés és köszönet illeti a szereplőket: Pásztor Ducit, Ince Magdát, Bohné Babát, Reis Rénéet, Tóbiás Károlyt, Fekete Józsefet, Stranszki Ferencet és Paki Bubit, akik élvezetes alakításukkal, kedves játékokkal annyi szépséget és vidámságot hozta ki a színdaraból. Külön dicséret és elismerés illeti Gzansám Zsenikét, a hozzáértő rendezéséért és az ezzel járó áldozatos munkáért.

Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt a „MAGYAR LAPOK”-at.

Jól jegyezze meg!

Ujévre

kérje mindenütt

Dreher-Haggenmacher

ujévi

sörkülönlegességeit

Felülmúlhatatlan minőség!

SPORT

Bonyodalom Braine körül

Húsz nap alatt amatőrt csinált Braineből a belga szövetség, amely ehhez az akcióhoz még 60 ezer frankot is ad

Braine körül forog most minden Belgiumban, de Csehszlovákiában is sokat beszélnek a kiváló középcsatárról.

Nem szabad Belgiummal összeveszni

Prága, december.

Brainevel, ilyenkor az őszi évad befejezésekor mindig sok baj van. Itt Prágában ilyenkor sohasem tudják, hogy Braine visszajön-e, vagy otthon marad-e? Braine már hat éve játszik a Sparta színeiben s jelenlegi szerződése 1938 június végéig szól. Braine idén is hazalátogatott s Antwerpenben két gólt lőtt a bécsi Austria ellen a Vörös Ördögök csapatában. Ez a két gól nyitotta ki a belgák szemét, no meg Braine pompás játéka.

Braine mint belga állampolgár játszik Prágában s mint idegen honos köteles időnként jelentkezni a rendőrségen. Braine több ízben nem tett eleget e kötelezettségének s a rendőrség emiatt megvonta a tartózkodási engedélyét. Emiatt most nagy viták vannak a prágai sajtóban. Sokan attól félnek, hogy a könnyen hevülő Braine megsértődik s többé nem jön vissza. Synek dr lapjában — annak ellenére, hogy elvileg az idegen honos játékosok alkalmaztatását ellenzi — most arra inti a rendőrséget, hogy tapintatosan kezelje Braine ügyét s ne csináljanak fölöslegesen ellenséget Belgiumból. Elég baj az, hogy a párizsiak megharagudtak a csehszlovákokra!

(Miért haragudtak meg? A Racing Club a pilseni és pozsonyi mérkőzések után a megtagarított 15.000 frankját haza akarta vinni magával Párizsba. A csehszlovák határőrök azonban feltartóztatták a Racing vezetőjét s három napig csempészésként kezelték. Itt meg kell jegyezni, hogy a Racing vezetőjének illett volna tudnia, hogy a mennyi pénzt szabad kivinnie Csehszlovákiából. De — jellemző a franciák felületességére — nem tudta s most a párizsiak haragszanak a csehszlovákokra és nem fogadnak csehszlovák csapatot.)

De térjünk vissza a Braine-ügyre: állítólag Braine betegesen fekszik Antwerpenben. Braine felesége és két gyermeke azonban még itt van Prágában. Hogy mi lesz, az még kérdéses. Állítólag nem is Braine, hanem a felesége mulasztotta el a rendőrségi jelentkezéseket s Braine nem is tudott arról, hogy vele baj van a rendőrségen.

Braine — független

Brüsszel, dec. 27.

A belga szövetség nagytanácsa karácsony elsőnapján ülést tartott s ezen az ülésen egészen meglepő határozatot hozott. A „Comité Executif“, azaz a végrehajtóbizottság Ray-

mond Braine játékos és a Royal Beerschot Athletic Club kérésére vissza „függetlenítette“ Brainet és Braine így a belga szabályoknak megfelelően 20 napi várakozás után részt vehet a Beerschot színeiben a belga bajnoki mérkőzéseken.

Eddig a határozat, amely — mondani sem kell — teljesen szabályellenes s minden bizonyonnyal óriási felzúdulást okoz majd. A belga szövetség szabályai világosan kimondják, hogy a játékos nem játszhat ugyanabban a bajnokságban, mint profi és mint amatőr is. Ezt a szigorú szabályt a Beerschot azzal a különös érveléssel játszotta ki, hogy Braine nem Belgiumban játszott mint profi, hanem Csehszlovákiában. Belgiumban „független“, vagyis amatőr, tehát Belgiumban husznapi várakozási idő után részt vehet a bajnoki mérkőzéseken.

A szabályokat tehát szándékosan félremagyarázták. S mindehhez a szövetség nyújtott segítséget. Miért? A belga szövetségben jó üzletemberek ülnek s gyorsan elfogadták a félremagyarázott szabályt.

Az ok: A belga szövetség a tavaszi idényben nyolc ízben kölcsön akarta kérni Brainet a Spartától. Egy-egy ilyen kölcsönkérésért 14.000 belga frankot fizet a szövetség. A 14.000 frankból 10.000 a Spartáé és 4 ezret kap Braine útiköltség és egyéb költségmegterítés címén. (4000 frank is csinos összeg s ha ennél a 4000 franknál fognók meg az ügyet, akkor kiderülne, hogy Braine Belgiumban sem „független“. No de erre a jó belgák úgy látszik nem gondoltak. Szerk.)

Nyolcszor 14.000 frank nagyon csinos összeg, viszont ugyanakkor Braine 120.000 frankért végleg megkapható a Spartától. Ehhez a 120.000 frankhoz 60.000-et adott a Beerschot s ugyanannyit adott hozzá a belga szövetség is, amely végeredményben csinos összeget takarít meg, mert hiszen Braine nyolc játékáért 112.000 frankot kellett volna fizetnie, így viszont 60.000 frankért addig játszathatja Brainet, amíg Braine futballista lesz.

Végeredményben tehát a belga szövetség 60.000 frankos karácsonyi ajándékot adott a leggazdagabb belga egyesületnek. Emiatt a „Division d'Honneur“ összes egyesületei — a Beerschot kivételével — élénken tiltakoznak. Azt mondják, hogy ez igazságtalanság s kéri, hogy hová fajulhatnak az ügyek, ha egy olyan öreg profi, mint Braine, húsz nap alatt amatőrré lehet. Ugyanakkor a brüsszeli lapok követelik a profizmus azonnali bevezetését. A lapok megállapítják, hogy a szövetség nem a szabályokat, hanem a kasszát figyelte akkor, amikor Brainet visszaamatőrösítette.

A MAGYAR ASZTALI-TENISZEZŐK 6:3 ARÁNYBAN GYŐZTEK EURÓPA VÁLOGATOTTJA ELLEN. Londonból jelentik: Az angol fővárosban nagy érdeklődés mellett játszották le a Magyarország-Európa válogatott asztali tenisz mérkőzést. A kilenc egyesből álló mérkőzést a Barna-Szabados-Bellák összeállításban játszó magyar csapat 6:3 arányban nyerte. Az Európa válogatottban a lengyel Erlich, az osztrák Liebster és az angol Marshall játszottak. A legjobban Barna szerepelt, aki mindhárom meccsét megnyerte.

Kialakult az asztali-tenisz Román Kupa döntőjének mezőnye. Bucurestiből jelentik: A Román Kupával díjazott asztali-tenisz verseny hétfőn kezdődött meg. A benevezett hatvan versenyzőt nyolc csoportba sorozták s minden csoportonként a győztes került a döntőbe. Ezek: Paneth Haggibor, Marin, Komoróczy UEC, Bálint II, Krebsz KKASE, Schapira, Moskovits Aurora, Erős Sporting. A csoportok második helyezettei kedden újabb körmérkőzést vívnak s innen a két első helyezett megy tovább a tizes döntőbe. A hétfői verseny meglepetése, hogy Vladone UEC, a múltévi román bajnok csak második lett csoportjában.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lel, vastagabb betűvel 5 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lel. (Az állástkeresőknek 33 százalékos kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lel.

Adás-vétel

Egy jó vaskályha olcsón eladó. Érdeklődni lehet Oradea, Str. Renasterei 8. Nilgestelep, Lantos.

Eladó egy szőnyegtisztító és poloskairtó gép, Brasov megyére szóló szabadalommal. Érdeklődni a tulajdonosnál Szabó Rezsónénél, Oradea, Str. Ciorgariu 38. sz.

MAGAS árért veszek aranyat, ezüstöt, brilliántot bármilyen mennyiségben. HERBST ékszerész Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 3.

Ifjusági könyvek, jó állapotban olcsón eladók. Oradea, Str. Millerand 3. I-ső emelet

Eladó házak, szőlők, birtokok Popovics iroda, Oradea Str. Vlahuta 6. szám.

Sajáttermésű borok mindenféle fajtaiban a legnagyobb választékban vásárolhatók. Árak 8 leitől 20 leig. Fülöp borpince, Oradea, Calea Izvorului 6. (Tudószanatoriummal átellenben.)

Gyomorégés, és gyomorsavtúltengés, emésztési zavarok, epebaj ellen biztos hatású a Marotin gyomorpor. Ára 60 lel. Lerakat: Csanda gyógyszerár. Oradea.

Eladó henteseknek egy tőtő gép. Tóth, Oradea, Str. Vasile Conta 4. szám.

1 liter pecsenye bor 8 lel, rizling 10 lel, gyógyvörösbor 14 lel. Jó Lajos fűszerüzletében. Oradea, Tache Jonescu 24.

Megvételre keresek egy jó karban levő férfiszabó varrógépet. Oradea, Strada Vladimirescu 29. szám. Rácz.

Lakás

3 szobás modern lakás, áthelyezés miatt azonnal kiadó. Oradea, Strada Oltenia 15. szám.

Különféle

Gyermekszertő urileány bármilyen állást vállal, ahol csak ládtagnak tekintenek. Leveleket „Csiki“ jellegre a kiadó továbbítja.

Palackozni való 10 éves és még régebbi Saszla, Furmint borok 20 leitől 40 leig csak Merza Sándor termelőnél kaphatók. Oradea, Str. Pasteur 75.

Ha elegáns, jó és tartós cipőt akart venni, keresse fel az Apolló cipőszalont. Oradea, Bulev. Reg. Ferdinand No. 12.

Fajtisza harci kanári madaral és 14 levelű filodendron eladó. Oradea, Str. Olteanu 8. szám.

Oradeai piacon jól bevezetett ipari vállalat, betegség miatt eladó, esetleg házzal is cím a kiadóban.

6 személyes új majolika tea szett viz eladó. Oradea, Str. Lunza 3. szám.

Kaczián pince borai literenként 9 leitől kezdve kaphatók. Oradea, Str. Regele Carol 24. sz. a.

Legfinomabb fértíngel legolcsóbban árúsít PFÁFF-cég. Sas-pasagi

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. Oradea, Strada Regel Carol No. 5.

Alkalmazás

Mindenes jó fizetéssel, azonna felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin 1. emelet

Perfect főző mindenek keresek Baia-Mareban — Érdeklődni Oradea Str. Take Jonescu 41 kapuval szemben.

Mindenes jó fizetéssel azonna felvétetik. Oradea, Str. Matei Corvin No. 1. em

Gyermekszertő mindenek felvétetik bizonyítvánnyal. Cím Oradea, Str. Sztarovezky 17-a.

Gyermekek öröme!

EGY SZENT KIS FIU
TORTÉNETE

Gróf Fontgalland Guido élete
István püspök levele
a gyermekekhez

Nagyobb és helyesebb örömet semmivel sem szerezhetünk gyermekeinknek, mint ezzel a kedves kis füzettel, amelynek ára:

5 lel és postaköltség.

Aki 10 db-t rendel, 1 könyvecskét ingyen kap
Aki 100-at rendel 20-at kap ingyen.

Kapható: KÖNYVOSZTÁLYUNKNÁL.

Gyermekek öröme:

Ripsz és Ropsz

két kocós kiskutya története.

Írta: Csürös Emilia

Mühlbeck Károly rajzaival

ára 100 lel.

Megrendelhető: könyvosztályunkban.